2026/537

2026.3.11.

A BIZOTTSÁG (EU) 2026/537 AJÁNLÁSA

(2026. március 10.)

az energiahatékonyságba történő magánberuházás felszabadításáról

AZ EURÓPAI BIZOTTSÁG,

tekintettel az Európai Unió működéséről szóló szerződésre és különösen annak 292. cikkére,

mivel:

(1) „Az EU 2030-ra vonatkozó éghajlatvédelmi törekvésének fokozása – Beruházás a klímasemleges jövőbe az európai polgárok érdekében” című, 2020. szeptember 17-i közleményében (a továbbiakban: az éghajlat-politikai célterv) ([1]) a Bizottság ambiciózusabb éghajlatvédelmi törekvést javasolt, mégpedig azt, hogy 2030-ra az 1990-es szinthez képest legalább 55 %-ra növeljék az üvegházhatású gázok (ÜHG-k) kibocsátásának csökkentésére vonatkozó uniós célkitűzést. A javaslat az európai zöld megállapodásról szóló, 2019. december 11-i bizottsági közleményben ([2]) tett azon kötelezettségvállalás eredményeként jött létre, miszerint a Bizottság átfogó tervet terjeszt elő annak érdekében, hogy az Unió 2030-ra vonatkozó célkitűzését felelősségteljes módon 55 %-ra növelje. Az éghajlat-politikai céltervet kísérő hatásvizsgálat kimutatta, hogy a fokozott éghajlat-politikai törekvés eléréséhez az energiahatékonyság-javulást a 32,5 %-os ambíciószinthez képest jelentősen növelni kell.

(2) Az energiahatékonyságról szóló (EU) 2023/1791 európai parlamenti és tanácsi irányelv ([3]) (az átdolgozott energiahatékonysági irányelv) 2023. október 10-én lépett hatályba, és kötelező uniós célt vezetett be a primerenergia- és a végsőenergia-fogyasztás 2030-ig 11,7 %-kal történő csökkentésére vonatkozóan, ezáltal jelentősen növelve a 2030-ra kitűzött célok szintjét, többek között az energiahatékonyság finanszírozása tekintetében, valamint megerősítve az energiahatékonyság elsődlegességének alkalmazását a szakpolitikai, tervezési és beruházási döntésekben, a jogi rendelkezésekkel összhangban.

(3) A tisztaipar-megállapodás ([4]) részeként 2025. február 26-án elfogadott, a megfizethető energiára vonatkozó cselekvési terv ([5]) kulcsfontosságú intézkedéseket tartalmaz a háztartások és a vállalkozások energiaköltségeinek csökkentésére, valamint egy olyan valódi energiaunió kiépítésének elősegítésére, amely biztosítja a versenyképességet, a biztonságot és a dekarbonizációt és az igazságos átmenetet. A cselekvési terv négy pilléren és nyolc kulcsfontosságú intézkedésen alapul, beleértve az energiahatékonyság növelésére és az energiamegtakarítás elérésére irányuló célzott fellépést, hangsúlyozva az energiahatékonyságnak a megfizethető energia, a dekarbonizáció és az ipari versenyképesség kulcsfontosságú tényezőjeként betöltött szerepét. Az energiahatékonyság előmozdítása érdekében az Európai Bizottság támogatni fogja a piaci szereplőket és a pénzügyi intézményeket az energiahatékonyság egységes piacának előmozdításában.

([1]) A Bizottság közleménye az Európai Parlamentnek, a Tanácsnak, az Európai Gazdasági és Szociális Bizottságnak és a Régiók Bizottságának – Az EU 2030-ra vonatkozó éghajlatvédelmi törekvésének fokozása – Beruházás a klímasemleges jövőbe az európai polgárok érdekében, COM(2020) 562 final, https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HU/TXT/?uri=celex:52020DC0562.

([2]) A Bizottság közleménye az Európai Parlamentnek, a Tanácsnak, az Európai Gazdasági és Szociális Bizottságnak és a Régiók Bizottságának – Az európai zöld megállapodás, COM(2019) 640 final, https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HU/TXT/?uri=celex:52019DC0640.

([3]) Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2023/1791 irányelve (2023. szeptember 13.) az energiahatékonyságról és az (EU) 2023/955 rendelet módosításáról (HL L 231., 2023.9.20., 1. o., ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2023/1791/oj).

([4]) A Bizottság közleménye az Európai Parlamentnek, a Tanácsnak, az Európai Gazdasági és Szociális Bizottságnak és a Régiók Bizottságának – „Tisztaipar-megállapodás: a versenyképességet és a dekarbonizációt szolgáló közös ütemterv”, COM(2025) 85 final, https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HU/TXT/?uri=celex:52025DC0085.

([5]) A Bizottság közleménye az Európai Parlamentnek, a Tanácsnak, az Európai Gazdasági és Szociális Bizottságnak és a Régiók Bizottságának – „Cselekvési terv a megfizethető energiáért: Az energiauniónkban rejlő valós érték kibontakoztatása a megfizethető, hatékony és tiszta energia minden európai számára történő biztosítása érdekében”, COM(2025) 79 final, https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HU/TXT/?uri=celex:52025DC0079.

(4) Az „Európai épületkorszerűsítési program” című, 2020. október 14-i bizottsági közlemény ([6]) szerint az építőipari ágazat kulcsfontosságú szerepet tölt be a 2030-ra kitűzött energiahatékonysági célok, illetve a klímasemlegesség 2050-ig történő elérésében. Ez az épületek jelentőségének tulajdonítható, amelyek az Unió teljes energiafogyasztásának mintegy 40 %-át és üvegházhatásúgáz-kibocsátásának 36 %-át teszik ki.

(5) Az épületek energiahatékonyságáról szóló (EU) 2024/1275 európai parlamenti és tanácsi irányelv ([7]) (az épületek energiahatékonyságáról szóló átdolgozott irányelv) 2024. május 28-án lépett hatályba, és célja az épületek energiahatékonyságának strukturális növelése, különös tekintettel a legrosszabbul teljesítő épületek felújításának támogatására, az energiaszegénység elleni küzdelemre a kiszolgáltatott helyzetben lévő háztartások előnyben részesítése révén, valamint az épületállomány teljes mértékben dekarbonizált állapotának 2050-ig történő elérésére.

(6) A REPowerEU tervről szóló, 2022. májusi közlemény ([8]), amelyet az orosz energiaimport megszüntetésére irányuló ütemterv ([9]) és az orosz gáz behozatalának fokozatos megszüntetéséről és az esetleges energiafüggőségek hatékonyabb nyomon követéséről szóló rendeletre irányuló európai bizottsági javaslat ([10]) követett, az energiahatékonyságot és az energiamegtakarításra irányuló erőfeszítéseket az EU energiabiztonsági célkitűzéseinek kulcsfontosságú pilléreiként határozza meg az orosz fosszilis tüzelőanyagoktól való függőség jelentős csökkentése és az energetikai átállás felgyorsítása érdekében.

(7) A Nemzetközi Energia Ügynökség (IEA) ([11]) „World Energy Investment 2025” című jelentése hangsúlyozza, hogy az energiahatékonyság-javulás ütemének megkétszerezésére irányuló célkitűzés további beruházásokat igényel. Jóllehet az energiahatékonysági beruházások 2015 és 2022 között folyamatosan nőttek, az IEA megállapította, hogy 2023-tól a szakpolitikai és finanszírozási támogatás visszaesett, és ez a tendencia 2024-ben tovább folytatódott. Az Európai Unióban az energiahatékonyságba és a villamosításba történő beruházás mértékek 2 %-kal csökkent, amelynek elsődleges okai, hogy egyes piacokon csökkent a szakpolitikai támogatás, illetve hogy a hőszivattyúk értékesítése lelassult. Összességében az IEA kijelentette, hogy az energiahatékonyságba és a villamosításba történő beruházások jelenlegi éves arányát meg kell háromszorozni az energiahatékonyság-javulás arányának megduplázásához.

(8) Mario Draghi „Európai versenyképességi stratégia” című jelentése emlékeztetett arra, hogy jelentős uniós finanszírozásra van szükség szakpolitikai célkitűzéseinek eléréséhez – ami évente legalább 750–800 milliárd EUR összegű további beruházást jelent –, továbbá az uniós közfinanszírozást hatékonyan kell felhasználni a magánberuházások ösztönzésére. A magánberuházások mozgósításának támogatása érdekében a Draghi-jelentés megállapította, hogy ki kell teljesíteni a tőkepiaci uniót, növelni kell a bankszektor finanszírozási kapacitását – ami magában foglalná az értékpapírosítás újjáélesztését és a jelenlegi prudenciális szabályozás értékelését –, valamint meg kell reformálni az uniós költségvetést a fókusz és a hatékonyság növelése, valamint a magánberuházások tőkeáttételének javítása céljából.

(9) Az energiahatékonyságba történő beruházások mozgósítása és a további magánfinanszírozás célzott szakpolitikai és finanszírozási intézkedések révén történő kiaknázása valóban kulcsfontosságú ahhoz, hogy a tagállamok segítséget kapjanak a 2030-as energiahatékonysági célkitűzések, valamint a klímasemlegesség 2050-ig költséghatékony módon történő elérésében, a mindenki számára megfizethető és tiszta energiát biztosító integrált energiarendszerre való átállás elősegítésében, valamint az energia iránti keresletre és ezáltal az energiaárakra nehezedő nyomás csökkentésében, fokozva az uniós gazdaság versenyképességét és fenntarthatóságát, és hozzájárulva az EU energiaimporttól való függőségének csökkentéséhez.

([6]) A Bizottság közleménye az Európai Parlamentnek, a Tanácsnak, az Európai Gazdasági és Szociális Bizottságnak és a Régiók Bizottságának – „Európai épületkorszerűsítési program – épületeink környezetbarátabbá tétele, munkahelyteremtés, javuló életminőség”, COM(2020) 662 final, https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HU/TXT/?uri=celex:52020DC0662.

([7]) Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2024/1275 irányelve (2024. április 24.) az épületek energiahatékonyságáról (HL L., 2024/1275, 2024.5.8., ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2024/1275/oj).

([8]) A Bizottság közleménye az Európai Parlamentnek, az Európai Tanácsnak, a Tanácsnak, az Európai Gazdasági és Szociális Bizottságnak és a Régiók Bizottságának – „REPowerEU terv”, COM(2022) 230 final, https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HU/TXT/?uri=COM%3A2022%3A230%3AFIN&qid=1653033742483.

([9]) A Bizottság közleménye az Európai Parlamentnek, az Európai Tanácsnak, a Tanácsnak, az Európai Gazdasági és Szociális Bizottságnak és a Régiók Bizottságának – „Az orosz energiaimport megszüntetésének ütemterve”, COM(2025) 440 final/2, https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A52025DC0440R%2801%29&qid=1747125158211.

([10]) Javaslat – Az Európai Parlament és a Tanács rendelete az orosz földgáz behozatalának fokozatos megszüntetéséről, az esetleges energiafüggőségek hatékonyabb nyomon követéséről és az (EU) 2017/1938 rendelet módosításáról, COM(2025) 828 final, 2025/0180(COD), https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HU/TXT/?uri=CELEX%3A52025PC0828&qid=1750669110360.

([11]) Az IEA jelentése, „World Energy Investment 2025” (Globális energetikai beruházások, 2025), https://iea.blob.core.windows.net/assets/1c136349-1c31-4201-9ed7-1a7d532e4306/WorldEnergyInvestment2025.pdf.

(10) Az átdolgozott energiahatékonysági irányelv ((EU) 2023/1791) 30. cikke elismeri, hogy megfelelő pénzügyi és technikai támogatást kell nyújtani az energiahatékonyság-javító intézkedésekhez, és célzott szakpolitikai intézkedéseket kell kidolgozni, amelyek lehetővé teszik az energiahatékonyságba történő magánberuházások mozgósítását.

(11) A pénzügyi intézményeknek és az energiahatékonyság javításában szerepet vállaló piaci szereplőknek, például az energetikai szolgáltató vállalkozásoknak, az energiaközösségeknek, az energiaszolgáltatóknak és az elosztórendszer-üzemeltetőknek, a távfűtési és -hűtési hálózatoknak, az ingatlanvállalatoknak, valamint az energiahatékonyságot javító és a „nettó zéró" technológiák szolgáltatóinak kulcsszerepet kell játszaniuk az energiahatékonyságba történő magánberuházások mozgósításában azáltal, hogy az energiaköltség-megtakarítás tekintetében kihasználják az energiahatékonyság javításából származó gazdasági előnyöket, és ezáltal növelik az energiahatékonyság üzleti előnyeit.

(12) A pénzügyi intézmények részvételének kiaknázása és az energiahatékonyságra irányuló magánberuházások további mozgósítása érdekében a Bizottság 2024-ben létrehozta az európai energiahatékonyság-finanszírozási koalíciót (a továbbiakban: a koalíció), amely alapító tagokként összefogta az uniós tagállamokat, a pénzügyi intézményeket és az érdekelt feleket, hogy konkrét intézkedéseket határozzanak meg az energiahatékonyság magánfinanszírozásának javítására. A koalíció célja, hogy kedvező piaci környezetet teremtsen az energiahatékonysági beruházások számára, és növelje a 2030-ra és 2050-re kitűzött uniós energia- és éghajlat-politikai célok elérésének támogatásához szükséges magánfinanszírozást.

(13) „Az energiahatékonyság finanszírozása Európában – Az energiahatékonyságra és az épületek energiahatékonyságára fordított közkiadások értékelése" című közös jelentés ([12]) az átdolgozott energiahatékonysági irányelv ((EU) 2023/1791) 30. cikkének (17) bekezdésében és az épületek energiahatékonyságáról szóló átdolgozott irányelv ((EU) 2024/1275) 9. cikkének (8) bekezdésében foglalt rendelkezésekkel összhangban értékeli a további magánberuházások mozgósításához nyújtott közfinanszírozás jelenlegi helyzetét és hatékonyságát Európában. A közös jelentés megjegyzi, hogy a 2030-as energiahatékonysági célok eléréséhez szükséges beruházások a 2021–2030-as időszakban évi 370 milliárd EUR-t tesznek ki, és hogy az energiahatékonysági célok eléréséhez szükséges beruházások előre jelzett hiánya évente mintegy 170 milliárd EUR ([13]). A 2021–2027-es többéves pénzügyi keretben az energiahatékonyságra szánt uniós költségvetési források a 2014–2020-as időszakhoz képest 62 %-kal, a Next Generation EU-ból származó hozzájárulást figyelembe véve pedig 491 %-kal, 26,5 milliárd EUR-ról 156,6 milliárd EUR-ra nőttek. E növekedés nagy része a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszközből származik. A közös jelentés megállapítása szerint az energiahatékonyságra fordított uniós és nemzeti állami költségvetési források alapvető fontosságúak, bár csak kis részt, a beruházási igények mintegy 14,4 %-át teszik ki. A jelentés azt is megállapítja, hogy az állami finanszírozás katalizátorhatását teljes mértékben és még jobban ki kell aknázni az állami költségvetési támogatás hatékonyságának és eredményességének növelésével a nagyobb energiamegtakarítás elérése és további magántőke vonzása terén.

(14) Tekintettel az állami források korlátozott rendelkezésre állására, azok felhasználását az energiahatékonyság üzleti előnyeinek növelésére és ezáltal az energiahatékonyságba történő magánberuházások mozgósítását akadályozó piaci hiányosságok kezelésére kell összpontosítani, ugyanakkor a magas kezdeti költségek kezelése érdekében a kiszolgáltatott helyzetben lévő csoportok támogatására is hangsúlyt kell fektetni. Emellett az energiahatékonysági beruházások korlátozott szabványosítása kritikus akadályt jelent a nagy léptékű energiahatékonyságra irányuló célzott pénzügyi ajánlatok és pénzügyi eszközök kidolgozása előtt, és ezáltal nem vonzza a magánbefektetőket és a piaci szereplőket. Ennélfogva továbbra is kulcsfontosságú az összesítés, a projektfejlesztési támogatás, valamint az energiahatékonysági beruházások kidolgozására, összesítésére és értékelésére szolgáló közös módszertanok támogatása a magántőke további bevonása érdekében.

(15) Mivel az energiaszegénység által érintett háztartások nem rendelkeznek saját forrásokkal, és korlátozottan férnek hozzá kereskedelmi hitelekhez, akadályokkal szembesülnek a beruházások finanszírozásához való hozzáférés terén. Az ilyen háztartásoknak ezért a finanszírozás különböző formáit ötvöző innovatív állami pénzügyi eszközökre van szükségük, amelyek lehetővé tehetik a finanszírozáshoz való hozzáférést kamatmentes vagy alacsony kamatozású hitelek, költségmentes teljesítményalapú finanszírozás – például energiahatékonyság-alapú szerződések és közműszámla-alapú finanszírozás – formájában, lehetővé téve a háztartások számára, hogy más innovatív finanszírozási formák mellett hozzáférjenek az előzetes finanszírozási támogatáshoz, és visszafizessék a beruházásokat, amint megtakarítást érnek el az energiaszámlájukon. Az energiaközösségek az energiahatékonysági megoldásokba történő magánberuházások oly módon történő összevonásában is szerepet játszhatnak, amely hozzáférhetőbb és megfizethetőbb a polgárok, a helyi hatóságok, a kkv-k és a kiszolgáltatott helyzetben lévő háztartások számára.

(16) Az energiaszámlák és az energiaszegénység csökkentésére irányuló intézkedések, valamint a legrosszabbul teljesítő épületek felújítását támogató és a kiszolgáltatott helyzetben lévő fogyasztók szükségleteit kezelő intézkedések várhatóan pozitívan járulnak hozzá a Bizottság azon célkitűzéséhez, hogy növelje a megfizethető lakhatás kínálatát és az ahhoz való hozzáférést.

([12]) A Bizottság jelentése az Európai Parlamentnek és a Tanácsnak az európai energiahatékonyság-finanszírozásról: az energiahatékonyságra és az épületek energiahatékonyságára fordított közkiadások értékelése, COM(2026)118.

([13]) IEA, 2024. évi energiahatékonysági jelentés, https://iea.blob.core.windows.net/assets/f304f2ba-e9a2-4e6d-b529-fb67cd13f646/EnergyEfficiency2024.pdf; és Bruegel, How to financing the European Union's building decarbonisation plan (Az Európai Unió épületdekarbonizációs tervének finanszírozása), forrás: PB 12 2024.pdf.

(17) Ami konkrétan az építőipari ágazatot illeti, az uniós tagállamokban megfigyelt átlagos felújítási arány jelenleg túl alacsony (azaz 1 % alatti) az épületállomány időben történő dekarbonizációjának biztosításához. Az épületfelújítási arányok növelésének és az energiahatékonyság-javító intézkedések vállalkozásokban való elterjedésének – többek között szabályozási intézkedések révén történő – támogatása ösztönözni fogja a magánbefektetőket és a piaci szereplőket az energiahatékonysági beruházások virágzó piacának kialakításában való részvételre.

(18) Az energiahatékonyságra irányuló magánberuházások növeléséhez fel kell ismerni a tagállamok energiahatékonysági piacai, finanszírozási gyakorlatai, valamint szabályozási és támogatási keretei között fennálló különbségeket. Miután megállapítást nyert, hogy a különböző nemzeti és regionális szintű kihívások eltérő szakpolitikai megközelítéseket igényelnek, az uniós szinten létrehozott koalíciót célzott, tagállami alapú nemzeti központok egészítik ki. A cél az, hogy minden központ egy konkrét, piacvezérelt megközelítésre összpontosítson az energiahatékonyság megvalósítása érdekében. A koalíció nemzeti központjainak ösztönözniük kell a finanszírozási megoldások nemzeti szintű elterjedését azáltal, hogy összefogják a megfelelő érdekelt feleket, köztük a hatóságokat és a pénzügyi intézményeket, és folyamatos technikai támogatást nyújtanak a tagállami hatóságoknak annak érdekében, hogy segítsék őket az energiahatékonyság-finanszírozási megoldások kidolgozásában, összhangban azok szakpolitikai célkitűzéseivel és törekvéseivel. Hasonlóképpen, az energiahatékonyságba történő magánberuházások felszabadítására vonatkozó ezen ajánlást az adott nemzeti piacokhoz és finanszírozási gyakorlatokhoz kell igazítani.

(19) 2024 tavaszán a Bizottság összehívta az energiahatékonysággal foglalkozó európai polgári vitacsoportot, amelyen 150 európai polgár vett részt, hogy megvitassák az energiahatékonyság számukra legrelevánsabb kihívásait és előnyeit. Tanácskozásaik eredményeként a polgárok konkrét ajánlásokat terjesztettek elő a soron következő bizottsági kezdeményezésekhez való hozzájárulás céljából, kiemelve ajánlásaikban az energiahatékonyság finanszírozásának támogatásában betöltött kulcsfontosságú szerepet ([14]).

(20) Az átdolgozott energiahatékonysági irányelv ((EU) 2023/1791) 30. cikkének (10) bekezdése értelmében a Bizottságnak iránymutatást kell nyújtania a tagállamok és a piaci szereplők számára arra vonatkozóan, hogyan lehet mozgósítani az energiahatékonyságba történő magánberuházásokat. Az iránymutatásnak segítenie kell a tagállamokat és a piaci szereplőket energiahatékonysági beruházásaik kidolgozásában és végrehajtásában a különböző uniós programokon belül, és kívül, és megfelelő pénzügyi mechanizmusokat és innovatív finanszírozási megoldásokat kell javasolnia – vissza nem térítendő támogatások, pénzügyi eszközök és projektfejlesztési támogatás kombinációjával – a meglévő kezdeményezések bővítésére, valamint arra, hogy az uniós programokat katalizátorként használják fel a magánfinanszírozás kiaknázására és mozgósítására.

(21) Ehhez az ajánláshoz egy részletes melléklet tartozik, amely példákat tartalmaz konkrét fellépéseknek, intézkedéseknek és iránymutatásoknak az energiahatékonyságba történő magánberuházásokat mozgósítani képes finanszírozási rendszerek létrehozása révén történő végrehajtására,

ELFOGADTA EZT AZ AJÁNLÁST:

A tagállamok és a piaci szereplők közös feladatai:

1. **Hosszú távú állami finanszírozási keretet hoznak létre az energiahatékonyság támogatására**, kihasználva különösen a megújuló jellegű speciális finanszírozási eszközök és az állami garanciák szerepét a finanszírozáshoz való hozzáférés javítása és a beruházások kockázatmentesítése érdekében. E támogatási keretnek kell képeznie az energiahatékonysági hiteltermékek és a magánfinanszírozási rendszerek fejlesztésének gerincét, és olyan kiszámítható energiahatékonysági szabályozási rendszeren kell alapulnia, amely biztosítja a szakpolitika hosszú távú láthatóságát, és növeli a befektetői bizalmat. A keretnek a szabályozási és adóügyi ösztönzőket is ki kell használnia az energiahatékonyság javítása és a beruházások ösztönzése érdekében.

2. **Nemzeti energiahatékonysági alapot hoznak létre vagy megerősítik az azzal egyenértékű** nemzeti vagy regionális szintű **eszközöket** az energiahatékonyságot célzó állami finanszírozási támogatási rendszerekhez való hozzáférés megkönnyítésére szolgáló célzott eszközként, a különböző finanszírozási forrásokat és finanszírozási eszközöket egyetlen szervezeti struktúrába tömörítve. Az ilyen eszköznek egyszerűsítenie kell a finanszírozási eszközökhöz való hozzáférést, össze kell vonnia egy masszív energiahatékonysági beruházási portfóliót, és lehetővé kell tennie a közfinanszírozás és a magánfinanszírozás több forrásának egyetlen műveletben történő összekapcsolását. Többek között célzott finanszírozási programokat, állami garanciákat, pénzügyi eszközöket, technikai segítségnyújtási támogatást, értékpapírosítási célú hitelcsomagokat, valamint behajtási és faktorálási rendszereket alkalmazhatna, és hozzájárulhatna az energiahatékonysággal kapcsolatos folyamatok, szabályok és módszerek egyszerűsítéséhez, valamint javíthatná mind a pénzügyi támogatási rendszerek, mind az energiahatékonyságot célzó pénzügyi ösztönzők láthatóságát és ismertségét. A tagállamok feladata továbbá:

   — az energiahatékonyság-finanszírozási rendszerek helyzetének értékelése területükön, valamint

   — a létrehozott vagy megerősített Nemzeti Energiahatékonysági Alap tőkésítésének meghatározása.

([14]) Végleges ajánlások, az energiahatékonysággal foglalkozó európai polgári vitacsoport, https://citizens.ec.europa.eu/document/download/52a3608d-662c-4b0e-b463-684a9dbef302_en?filename=Final%20recommendations%20European%20Citizens%60%20Panel%20on%20Energy%20Efficiency.pdf.

3. **A hosszú távú pénzügyi eszközök és a vegyes finanszírozási megoldások bővítése.** A tagállamoknak felül kell vizsgálniuk a meglévő nemzeti finanszírozási keretet olyan vegyes finanszírozási megoldások létrehozása és alkalmazása céljából, amelyek alacsony kamatozású vagy kamatmentes hiteleket és állami garanciákat különböző típusú vissza nem térítendő támogatásokkal – kamat- és garanciadíj-támogatásokkal, tőke-visszatérítésekkel, technikai segítségnyújtási támogatásokkal – ötvözik egyetlen műveletben, amelyek együttesen támogathatják a magánfinanszírozási ajánlatok, pénzügyi termékek és innovatív finanszírozási eszközök fejlesztését. A tagállamok feladata továbbá:

   — a kombinált vissza nem térítendő támogatás modulálása a kockázat és a finanszírozási eszközökhöz való hozzáférés akadályainak csökkentése érdekében,

   — kombinált támogatási komponenssel rendelkező, energiahatékonyságra irányuló pénzügyi eszközök rulírozóalap-jellegének kihasználása,

   — energiahatékonyságra irányuló konkrét pénzügyi eszközök kidolgozásának támogatása, valamint

   — az uniós költségvetési alapok és programok felhasználásának maximalizálása a pénzügyi eszközök nagy léptékű alkalmazása érdekében.

4. **Projektfejlesztési támogatási eszközök telepítése és az energiahatékonysági projektek „aggregátorai" fejlesztésének támogatása.** Ide tartoznak a polgárokat és a vállalkozásokat az energiahatékonysági beruházási projektek kidolgozásában és összesítésében segítő egyablakos ügyintézési pontok, a szuper-ESCO-k (energetikai szolgáltató vállalkozások), az energiaközösségek, a projektfejlesztési támogatási eszközök és más projektgazdák. Az aggregátorokat támogatni kell a kritikus méret elérése érdekében, azzal a céllal, hogy stabil portfóliót hozzanak létre a hitelképes beruházások számára. A Bizottság arra ösztönzi a tagállamokat, hogy használják ki az uniós támogatást – például az európai helyi energiahatékonysági támogatási eszközön (ELENA) keresztül – nemzeti vagy regionális technikai segítségnyújtási és projektfejlesztési támogatási eszközök létrehozására.

5. **Proaktív részvétel az európai energiahatékonyság-finanszírozási koalícióban a pénzügyi intézményekkel való szorosabb és hatékony együttműködés előmozdítása érdekében.** Ez magában foglalja a nemzeti központok kialakítását, megbízatásuk és munkaprogramjuk meghatározását. A tagállamok feladata továbbá:

   — partnerségek létrehozása, segítve a kereskedelmi bankokat az energiahatékonysági beruházások járulékos pénzügyi előnyeinek hatékonyabb kiaknázásában, valamint

   — a pénzügyi intézmények támogatása és ösztönzése az energiahatékonyság ügyfélbarát finanszírozási lehetőségeinek felkínálására.

6. **Az adóügyi ösztönzők lehető legjobb kihasználása az energiahatékonyságba történő magánberuházások mozgósítása érdekében.** Kulcsfontosságú prioritásként meg kell szüntetni az olyan költségvetési intézkedéseket és támogatásokat, amelyek visszatartják az energiahatékonyság javítására irányuló, például a fosszilis tüzelőanyagokon alapuló és a nem energiahatékony technológiákat korlátozó beruházásokat, valamint el kell kerülni az olyan költségvetési intézkedéseket, amelyek magasabb adóterhekkel sújtják az energiahatékonyság-javító intézkedések járulékos gazdasági előnyeit. A tagállamoknak emellett pozitív adóügyi ösztönzőket és adóintézkedéseket kell bevezetniük az energiahatékonysági beruházások mozgósítása érdekében.

7. **Az energiahatékonysági hitelezési termékek és a hitelmegállapodásokon keresztüli magánfinanszírozás fejlesztésének és elterjedésének előmozdítása.** többek között energiahatékonysági jelzáloghitelek és felújítási hitelek révén, ideértve az állami garanciák alkalmazását, az egyéb kockázatmentesítési intézkedéseket, az adókedvezményeket, a lakossági bankszektor szerepének megerősítését, valamint az energiamegtakarítások értékelését a hitelképességi vizsgálatokban. Az átdolgozott energiahatékonysági irányelvvel ((EU) 2023/1791) összhangban annak biztosítása, hogy a pénzügyi intézmények széles körben és megkülönböztetésmentes módon kínáljanak energiahatékonysági hiteltermékeket – ami azt jelenti, hogy azokat a hagyományos pénzügyi termékekkel szemben népszerűsítik, amennyiben ez megfelel a potenciális ügyfelek mindenek felett álló érdekének –, és azok láthatók és hozzáférhetők legyenek a fogyasztók számára, többek között harmadik fél szereplők és hatóságok támogatása révén. A tagállamok feladata továbbá:

   — annak lehetővé tétele, hogy a társtulajdonosi szövetségek közösen vegyenek fel hiteleket energiahatékonysági beruházások finanszírozására, valamint

   — technikai segítségnyújtás és tanácsadás a pénzügyi intézmények részére annak érdekében, hogy kiépítsék a szükséges kapacitást a hitelügyintézők számára az energiahatékonysági hiteltermékek forgalmazásához.

   A piaci szereplők feladatai:

   — energiahatékonysági hiteltermékek kifejlesztése és forgalmazása, valamint

   — az energiahatékonyságról szóló irányelv 30. cikkével összhangban ügyfélbarát finanszírozási és energiahatékonysági hitelmegoldások biztosítása.

8. **A szükséges szabályozási keret lehetővé tétele és az innovatív finanszírozási rendszerek kidolgozásának támogatása.** Innovatív finanszírozási rendszereket, például adó- és közműszámla-alapú finanszírozási rendszereket kell kidolgozni annak lehetővé tételével, hogy az érintett hatóságok nemzeti az adókat és egyéb díjakat adósságtörlesztési eszközként használják, bevonva az energiaszolgáltatókat és -elosztókat az energiahatékonyság-javító intézkedések finanszírozásába, és lehetővé téve az adósságok energiaszámlákon keresztül történő visszafizetését. Lehetővé kell tenni, hogy a tartozást ingatlanhoz kössék és tulajdonjoggal ruházzák át. A tagállamok feladatai különösen:

   — annak értékelése, hogy a nemzeti keret lehetővé teszi-e adóalapú és közműszámla-alapú finanszírozási rendszerek kidolgozását,

   — az energiaellátást nyújtó vállalatok energiahatékonyság finanszírozására irányuló jogának megteremtése,

   — olyan eljárások kidolgozása, amelyek biztosítják az ingatlanadóval történő visszafizetést és az adósság tulajdonjoggal együtt történő átruházását,

   — megfelelő pénzforgalom biztosítása a végrehajtó szervezeteknél (pl. közművek, energetikai szolgáltató vállalkozások) és/vagy nemzeti vagy helyi garancia- és támogatási alapok létrehozása a méretgazdaságosság elérése érdekében.

   A piaci szereplők feladatai:

   — az energiahatékonyságot célzó közműszámla-alapú finanszírozási rendszerek kidolgozása és piaci értékesítése, előnyben részesítve az energetikai közszolgáltatók és az energetikai szolgáltató vállalkozások közötti együttműködést.

9. **Az akadályok felszámolása és az energiahatékonysági finanszírozás szolgáltatási megállapodások révén történő növelése, valamint az energetikai szolgáltatások piacának előmozdítása.** Példaként említhető az energiahatékonyság javításának operatív kiadások (OPEX) révén történő támogatása, az energetikai szolgáltató vállalkozások piacfejlesztése előtt álló adminisztratív szűk keresztmetszetek és akadályok felszámolása, a teljesítményalapú eszközök – például energiahatékonyság-alapú szerződések és egyéb innovatív energetikai szolgáltatási megoldások – kiaknázása. A tagállamok és a piaci szereplők közös feladatai:

   — az uniós és nemzeti költségvetési támogatás felhasználása az energetikai szolgáltató vállalkozások piacának fejlesztésére az energetikai szolgáltató vállalkozások és az energiahatékonyság javítására törekedő különleges célú gazdasági egységek finanszírozásának elősegítésével,

   — az energetikai szolgáltató vállalkozásoknak és az új szerződéskötési módoknak – például az energiahatékonyságnak mint szolgáltatásnak és az energiahatékonyság-alapú szerződéseknek – a nemzeti energiahatékonysági politika pilléreként betöltött szerepének előmozdítása,

   — a jogszabályi keretek és a közbeszerzési pályázatok aktualizálásának előmozdítása az energetikai szolgáltató vállalkozások finanszírozása és az energiahatékonyság-alapú szerződések kifejezett elismerése és elősegítése érdekében, valamint

   — olyan fejlett mérési infrastruktúra kiépítésének támogatása, amely automatikusan nyomon tudja követni az energiaáramlást és -megtakarítást.

   A piaci szereplők feladatai:

   — az állami támogatás és az egységes uniós piac mozgósítása az energiahatékonyság mint szolgáltatás élénk piacának előmozdítása érdekében, többek között az EU belső határain átnyúlóan is, valamint

   — partnerségek kialakítása a technológiaszolgáltatók, az energiaelosztók, valamint az energetikai szolgáltató vállalkozások és pénzügyi intézmények között.

10. **Hosszú távú állami garanciák és más kockázatmentesítési eszközök alkalmazása, amelyek képesek növelni a magánfinanszírozási eszközökhöz való hozzáférést az energiahatékonyság jegyében.** Ezek kulcsfontosságúak az energiahatékonyság üzleti előnyeinek javításához az általános beruházási kockázat csökkentése, az egyes piacok és lakossági szegmensek finanszírozási eszközökhöz való hozzáférésének javítását célzó hitelminőség-javítási támogatás nyújtása, valamint a versenyképesebb kamatlábak támogatása révén. Emellett a tagállamoknak azonosítaniuk kell a piaci szereplők finanszírozáshoz való hozzáférésével kapcsolatos országspecifikus kockázatokat és nehézségeket.

11. **A refinanszírozási lehetőségek előmozdítása és az energiahatékonyság másodlagos piacának fejlesztési támogatása** a magán pénzügyi intézményekkel karöltve. Az ilyen eszközök támogathatnák az energetikai szolgáltató vállalkozások energiahatékonysági szerződéseinek behajtási és faktorálási rendszereit, értékpapírosítási célból összevonhatnák a különböző hitelnyújtóktól származó energiahatékonysági követeléseket, és megkönnyíthetnék az energetikai szolgáltató vállalkozások és az intézményi befektetők közötti közvetítő szuper-ESCO-k vagy hasonló struktúrák létrehozását. A tagállamok és a piaci szereplők közös feladatai továbbá:

   — a zöldkötvénypiac fejlődésének ösztönzése nemzeti kontextusban, valamint

— célzott párbeszéd indítása és megerősítése a pénzügyi intézményekkel az energiahatékonyság másodlagos piacának kialakításáról, valamint

— célzott energiahatékonysági refinanszírozási eszközök létrehozásának támogatása.

12. **Az energiahatékonyságra vonatkozó adatgyűjtés javítása.** Ez magában foglalja az energiahatékonysági beruházások pénzügyi teljesítményére vonatkozó adatokat, valamint az energiamegtakarítás nyomon követésére és ellenőrzésére irányuló intézkedések támogatására vonatkozó adatokat. A tagállamoknak és a piaci szereplőknek támogatniuk kell a projektminősítési módszertanok kidolgozását, harmonizálását, szabványosítását és egyszerűsítését, beleértve a nem energetikai előnyök értékelését, valamint az energiamegtakarítás nyomon követésére és ellenőrzésére irányuló intézkedéseket, amelyek kulcsfontosságúak a befektetői bizalom és biztonság növeléséhez, és biztosítják az energiamegtakarítás mint forgalomképes áru pénzben kifejezett értékét.

Ezen ajánlás végrehajtása során a tagállamoknak és a piaci szereplőknek megfelelően figyelembe kell venniük ezen ajánlás mellékletét, amely részletes iránymutatásokat tartalmaz az energiahatékonyságba történő magánberuházások mozgósítását célzó konkrét szakpolitikai és finanszírozási intézkedésekre vonatkozóan, beleértve a konkrét ajánlott intézkedéseket, az indokolt hátteret és a sikeres felhasználási esetek példáit.

Kelt Brüsszelben, 2026. március 10-én.

a Bizottság részéről
Dan JØRGENSEN
a Bizottság tagja

MELLÉKLET

1. **BEVEZETÉS**

Az energiahatékonyságba történő magánberuházások felszabadításáról szóló bizottsági ajánlás (a továbbiakban: az ajánlás) e melléklete részletesen ismerteti az energiahatékonyságba történő magánberuházások mozgósítását célzó konkrét szakpolitikai és finanszírozási intézkedéseket. Azonosítja a kulcsfontosságú lépéseket, és sikeres példákat mutat be azzal a céllal, hogy támogassa a tagállamokat a konkrét intézkedések és finanszírozási rendszerek létrehozásában.

Ezek az intézkedések a magánberuházások felszabadításának két, egymással összefüggő mozgatórugója szerint két szakaszra tagolódnak:

1. az energiahatékonysági beruházások iránti kereslet aktiválása és összesítése;

2. az energiahatékonyságra, a beruházások kockázatmentesítésére és a refinanszírozási lehetőségekre vonatkozó finanszírozási ajánlatok kínálatának javítása.

Az első szakasz a főszöveg 2–6. ajánlásához, a második szakasz pedig a 7–12. ajánláshoz kapcsolódik. Az energiahatékonyság hosszú távú állami finanszírozási támogatási keretének létrehozásáról szóló **első ajánlás** előfeltétele a magánberuházások további mozgósítására képes egyéb intézkedések kidolgozásának és összességében az energiahatékonysággal kapcsolatos üzleti tervnek.

Tekintettel a tagállamok között meglévő szabályozási és irányítási különbségekre, valamint az energiahatékonyságra és az energiahatékonysággal kapcsolatos magánfinanszírozási ajánlatok kidolgozására vonatkozó eltérő finanszírozási gyakorlataikra, az e mellékletben foglalt ajánlásokat az egyes tagállamok sajátos nemzeti és regionális energiahatékonysági és irányítási keretéhez kell igazítani.

Az ajánlás kidolgozása érdekében és az energiahatékonyság európai finanszírozásáról – az energiahatékonyságra fordított közkiadások értékeléséről – szóló kapcsolódó közös jelentés részeként a Bizottság a nemzeti hatóságok támogatásával több mint 400 olyan közfinanszírozási rendszert azonosított és értékelt, amelyek a 27 uniós tagállamban támogatják az energiahatékonysági beruházásokat, beleértve az EU által társfinanszírozott rendszereket is ([1]). A közös jelentés szerint a tagállamok túlnyomórészt vissza nem térítendő finanszírozási formákat alkalmaznak az energiahatékonyság támogatására. Kevésbé gyakoriak az olyan alternatív megoldások, amelyek a magánberuházások jobb vonzására képes, visszafizethető finanszírozási formákra összpontosítanak. A közös jelentés megjegyzi, hogy a 2030-as energiahatékonysági célok eléréséhez szükséges éves beruházások a 2021–2030-as időszakban évi 370 milliárd EUR-t tesznek ki, és hogy az energiahatékonysági célok eléréséhez szükséges beruházások előre jelzett hiánya évente mintegy 170 milliárd EUR. Ennek összefüggésben kell állnia azzal, hogy a 2021–2027-es többéves pénzügyi keretben a 2014–2020-as időszakhoz képest 491 %-kal, 26,5 milliárd EUR-ról 156,6 milliárd EUR-ra nőttek az energiahatékonyságra szánt uniós költségvetési források – e növekedés nagy része a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszközből származik. A jelentés megállapítja, hogy az energiahatékonyságra fordított uniós és nemzeti állami költségvetési források alapvető fontosságúak, de a beruházási hiánynak csak korlátozott hányadát (14,4 %) képesek fedezni. Ennélfogva a közfinanszírozás katalizátorhatását a lehető legteljesebb mértékben ki kell aknázni, fokozva annak hatékonyságát és eredményességét a nagyobb energiamegtakarítás elérése és további magántőke vonzása érdekében.

2. **AZ ENERGIAHATÉKONYSÁGI BERUHÁZÁSOK IRÁNTI KERESLET AKTIVÁLÁSA ÉS ÖSSZESÍTÉSE**

A beruházási kereslet aktiválása és összesítése kulcsfontosságú lépés az energiahatékonysági beruházások magánfinanszírozásának mozgósításához. Következésképpen stabil beruházási csatornákat kell kialakítani és ösztönözni kell az energiahatékonyság iránti keresletet annak érdekében, hogy az ilyen eszközök vonzóbbá váljanak a magánbefektetők számára. Az uniós tagállamoknak kulcsszerepet kell játszaniuk az energiahatékonysági beruházások iránti kereslet aktiválásában és összesítésében. Az alábbi fejezet a főszöveg 2–6. ajánlásához kapcsolódik.

2.1. **2. ajánlás: A nemzeti energiahatékonysági alap vagy azzal egyenértékű eszközök létrehozása vagy megerősítése**

A különböző finanszírozási források, valamint a technikai és pénzügyi segítségnyújtás nemzeti energiahatékonysági alapba vagy azzal egyenértékű eszközbe, például nemzeti fejlesztési bankokba történő összevonása kulcsfontosságú az energiahatékonyság-javító intézkedések végrehajtásának támogatásához és a 2030-as uniós energiahatékonysági célkitűzésekhez való tagállami hozzájárulások teljesítéséhez. Egy ilyen alap segíthet fokozni a nemzeti koordinációt és a központosított finanszírozási támogatást, egyesítheti az energiahatékonyság finanszírozásával kapcsolatos szakértelmet és megkönnyítheti a különböző finanszírozási rendszerek és az állami pénzügyi támogatási források ötvözését, valamint a támogathatósági, nyomonkövetési és ellenőrzési szabályok összehangolása révén jobban összesítheti a beruházási csatornákat.

([1]) A Bizottság jelentése az Európai Parlamentnek és a Tanácsnak az európai energiahatékonyság-finanszírozásról: az energiahatékonyságra és az épületek energiahatékonyságára fordított közkiadások értékelése, COM(2026)118.

A nemzeti energiahatékonysági alapnak az uniós energiahatékonysági célkitűzésekhez való hozzájárulásban betöltött szerepét az átdolgozott energiahatékonysági irányelv 30. cikke határozza meg ([2]). Az energiahatékonysági irányelv 30. cikke arról is rendelkezik, hogy egyes energiahatékonysági követelményeket a nemzeti energiahatékonysági alaphoz való pénzügyi hozzájárulás révén is teljesíteni lehet ([3]).

2024-ben a 27 tagállamból 16 rendelkezett nemzeti energiahatékonysági alappal vagy hasonló szervezettel ([4]). Ezek a nemzeti finanszírozási eszközök azonban igen eltérőek a finanszírozási volumen és a nyújtott finanszírozási támogatás típusa tekintetében, és többjük inaktívnak vagy kihasználatlannak tűnik.

A nemzeti energiahatékonysági alap vagy hasonló alap létrehozása vagy újraindítása kulcsfontosságú lépés a nemzeti finanszírozási keret javítása és az energiahatékonyságba történő magánberuházások felszabadítása felé. Egy ilyen célzott szervezet fokozhatja a finanszírozási eszközök és mechanizmusok koordinációját és összesítését azáltal, hogy egyesíti az állami forrásokat, és vegyes finanszírozási megoldásokat alkalmaz, kihasználva a vissza nem térítendő támogatások és hitelek kombinációját konkrét beruházásokhoz. Ezen túlmenően a technikai és pénzügyi szakértelem összevonásával egy ilyen alap technikai segítségnyújtási támogatást biztosíthat nagyszabású energiahatékonysági projektekhez és az energiahatékonyságot célzó innovatív finanszírozási megoldások teszteléséhez.

Az energiahatékonyságot célzó vegyes finanszírozás alkalmazásának egyik fő akadálya a támogatási programok és a pénzügyi eszközök – például a kedvező hitelek, az állami garanciák vagy más kockázatmentesítési megoldások – közötti koordináció hiánya. A vissza nem térítendő támogatások gyakran kiszorítanak más pénzügyi eszközöket, különösen akkor, ha a vissza nem térítendő és a visszatérítendő támogatási mechanizmusok közötti határvonalak nincsenek egyértelműen elhatárolva. Az erőforrások és a szakértelem egyetlen, új vagy már meglévő, nemzeti szintű szervezetben való egyesítése lehetővé teheti a különböző finanszírozási források közötti hatékonyabb koordinációt, többek között az intézkedések támogathatóságának értékelésére, a nyomon követésre és az elért energiamegtakarítás ellenőrzésére vonatkozó szabályok és eljárások összehangolása révén. Az energiahatékonysági beruházásokra vonatkozó nemzeti támogatási keretek javítása és egyszerűsítése számos esetben csökkentheti a tranzakciós költségeket, növelheti az átláthatóságot, és hosszú távú láthatóságot biztosíthat az ágazati érdekelt felek és a pénzügyi intézmények számára a nemzeti energiahatékonysági piacon, vonzóbbá téve az energiahatékonysági üzleti tervet.

Emellett az energiahatékonyság-finanszírozási szakértelemnek egy nemzeti energiahatékonysági alapba történő összevonása fokozhatja az energiahatékonysági beruházásokra vonatkozó adatgyűjtés koordinációját és a magán pénzügyi intézményekkel való együttműködést. Emellett célzott visszajelzést adhat a nemzeti és európai politikai döntéshozóknak az energiahatékonysági beruházások fokozásáról. A nemzeti energiahatékonysági alap koordinációs és információgyűjtési szerepe együtt jár a hatóságok, a pénzügyi intézmények és az energiahatékonysági ágazat közötti nemzeti szintű partnerségek előmozdításával annak érdekében, hogy az állami ösztönzőket és támogatási rendszereket hatékonyabban össze lehessen hangolni a magánfinanszírozási megoldásokkal. Ilyen partnerségekre az európai energiahatékonyság-finanszírozási koalíción ([5]) belül létrehozott nemzeti központok keretében is sor kerülhet.

Mindezek alapján az energiahatékonysági finanszírozási források és a finanszírozási szakértelem összevonását támogató fő intézkedések a következők:

— **Az energiahatékonysági finanszírozási rendszerek állapotának értékelése** az országban annak megállapítására, hogy a finanszírozási források fokozott összevonása és az állami finanszírozási támogatás koordinációja csökkentheti-e a tranzakciós költségeket, miközben növeli az energiahatékonysági beruházások vonzerejét és láthatóságát a magánbefektetők számára.

([2]) Az átdolgozott energiahatékonysági irányelv 30. cikkének (12) bekezdésében létrehozott nemzeti energiahatékonysági alap olyan szervezet, amely támogatja az energiahatékonyság-javító intézkedések nemzeti végrehajtását, és megvalósítja a 2030-ra kitűzött uniós energiahatékonysági célokhoz való nemzeti hozzájárulást.

([3]) További információkért arra vonatkozóan, hogy a tagállamok hogyan élhetnek a pénzügyi hozzájárulás lehetőségével, lásd az energiahatékonyságról szóló (EU) 2023/1791 irányelv nemzeti energiahatékonysági alapról, finanszírozásról és technikai támogatásról szóló 30. cikkének átültetéséről szóló, 2023. december 12-i bizottsági ajánlást (HL C, C/2023/1553, 2023.12.19., ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2023/1553/oj), amely további részleteket tartalmaz a nemzeti energiahatékonysági alapok létrehozására vonatkozó szakpolitikai alternatívákról, valamint az energiahatékonysági kötelezettségek egy részének teljesítése érdekében a nemzeti energiahatékonysági alaphoz való pénzügyi hozzájárulás lehetőségeiről..

([4]) A nemzeti energiahatékonysági alapot vagy hasonló szervezetet létrehozó 16 tagállam Bulgária, Cseh Köztársaság, Németország, Spanyolország, Horvátország, Olaszország, Írország, Ciprus, Lettország, Litvánia, Málta, Hollandia, Portugália, Románia, Szlovénia és Szlovákia.

([5]) Az európai energiahatékonyság-finanszírozási koalíció egy bizottsági kezdeményezés, amely az energiahatékonyság magánfinanszírozásának javítását célzó konkrét intézkedések meghatározása céljából összefogja az uniós országokat, a pénzügyi intézményeket és az érdekelt feleket. További információk: https://energy.ec.europa.eu/topics/energy-efficiency/financing/european-energy-efficiency-financing-coalition_en.

— **Nemzeti energiahatékonysági alap vagy hasonló szervezet létrehozása vagy a meglévő megerősítése**. Az alapot egyértelműen fel kell hatalmazni arra, hogy a különböző ágazatokban energiahatékonysági finanszírozást mozgósítson, többek között a meglévő lakásállomány felújítása és az épületek energiahatékony lakásprojektekké való átalakítása céljából. Ez egy olyan célzott struktúra létrehozásával érhető el, amelynek konkrét feladata az energiahatékonyságba történő beruházások mozgósítása a tőkeberuházásokat előmozdító meglévő szerveken belül vagy kívül, az energiahatékonyság uniós és nemzeti közfinanszírozásának kezelése érdekében. A tagállamoknak biztosítaniuk kell, hogy a struktúra rendelkezzen a feladatának hatékony teljesítéséhez szükséges szakértelemmel.

— **A nemzeti energiahatékonysági alap tőkésítésének meghatározása,** megbízva az alapot a hosszú távú nemzeti energiahatékonysági programok finanszírozásával, vegyes finanszírozási megoldások kidolgozásával, valamint technikai segítségnyújtással az energiahatékonyság finanszírozásához. Az alap különböző eszközök révén tőkésíthető, ezek többek között a következők: az állami költségvetés és az uniós/nemzeti állami támogatási programok, hosszú távú energiahatékonysági pénzügyi eszközökből származó követelések, a nemzeti energiahatékonysági kötelezettségi rendszerek keretében az energiamegtakarítási tanúsítványok árveréséből származó bevételek, kibocsátási egységek az uniós kibocsátáskereskedelmi rendszer keretében, fehér tanúsítványok kereskedelme, vagy magánfinanszírozás mozgósítása a tőkepiacokon, például energiamegtakarítási követelések átruházása a másodlagos piacon tevékenykedő intézményi befektetőkre.

— **A nemzeti energiahatékonysági alap vagy hasonló szervezet szerepének növelése** a nagyszabású beruházási projektekhez nyújtott technikai segítségnyújtásban, az adatgyűjtésben, az energiahatékonysági piac fejlődésének és a beruházásoknak az értékelése terén, valamint a pénzügyi eszközökkel, innovatív finanszírozási megoldásokkal és szakpolitikákkal kapcsolatos szaktanácsadás területén, többek között az európai energiahatékonyság-finanszírozási koalíció nemzeti központjain keresztül.

A nemzeti energiahatékonysági alapok sikeres példái közé tartozik a lettországi ALTUM ([6]), amely egy meglévő nemzeti eszközön belül összesíti az energiahatékonysági finanszírozási támogatást és szakértelmet, valamint a spanyol Nemzeti Energiahatékonysági Alap ([7]), amely azért jött létre, hogy tevékenységeinek kiterjesztése mellett teljesítse a nemzeti energiamegtakarítási kötelezettségeket.

2.2. **3. ajánlás: A hosszú távú pénzügyi eszközök és a vegyes finanszírozási megoldások bővítése**

Az európai energiahatékonysági finanszírozásról szóló jelentés részeként a Bizottság felmérte az energiahatékonyság finanszírozásának szintjét az EU-27 tagállamaiban, és értékelte a meglévő uniós és nemzeti finanszírozású energiahatékonysági finanszírozási rendszereket. Az EU-27 tagállamaiban a 2014–2024-es időszakban azonosított 426 energiahatékonysági finanszírozási rendszerből csak 25 %-ban alkalmaztak pénzügyi eszközöket, beleértve a vissza nem térítendő támogatásokat és hiteleket egyetlen műveletben ötvöző vegyes finanszírozási támogatást is. A fennmaradó 75 %-ot vissza nem térítendő támogatási programok, például vissza nem térítendő támogatások és adójóváírások tették ki. A pénzügyi eszközök és a vegyes finanszírozási megoldások csak néhány tagállamban tették ki az energiahatékonyságra irányuló közfinanszírozás több mint 30 %-át.

Jóllehet a vissza nem térítendő támogatásokon alapuló programok, az adójóváírások és a vissza nem térítendő támogatások egyéb formái nem feltétlenül akadályozzák a magánberuházások mozgósítását, a pénzügyi eszközökhöz és a vegyes finanszírozási megoldásokhoz képest gyakran alacsonyabb tőkeáttételi tényezőkkel rendelkeznek, és magasabb támogatási intenzitási rátával jellemezhetők. Ennek következtében a magántőke kiszorulhat az energiahatékonysági finanszírozásból. Emellett azok a vissza nem térítendő támogatások és támogatási programok, amelyek nagymértékben támaszkodnak a tagállamok közös fiskális eszközrendszerére és az uniós költségvetés hozzájárulásaira, olyan „stop-and-go” megközelítést eredményezhetnek, amely akadályozza, hogy egy virágzó energiahatékonysági piac alakuljon ki. Ezen túlmenően a pénzügyi eszközökhöz és a vegyes finanszírozási megoldásokhoz képest a vissza nem térítendő támogatáson alapuló programok és az adójóváírások nem ösztönzik a tőkepiacokat és a magánbefektetők részvételét, hanem gyakran kizárólag a saját forrásokból származó magán-társfinanszírozásra és a vissza nem térítendő támogatások kedvezményezettjeinek

([6]) Az ALTUM, egy lett állami tulajdonú vállalat, amely hitelek, garanciák és kockázatitőke-alapokba történő befektetések révén pénzügyi forrásokhoz biztosít hozzáférést vállalatok és háztartások számára. Az állami támogatási programok végrehajtásának finanszírozása uniós és nemzeti közfinanszírozásból, valamint az ALTUM által nemzetközi intézményektől és tőkepiacoktól bevont finanszírozásból áll. Az ALTUM döntő szerepet játszik az energiahatékonysági beruházások támogatásában, mivel egyesíti a magánszemélyeknek és a vállalkozásoknak nyújtott finanszírozási támogatást, egyaránt foglalkozik az épületek és az ipar energiahatékonyságával, vissza nem térítendő támogatási programokból, kedvező hitelekből, állami garanciákból és technikai segítségnyújtásból álló kombinált támogatással. További információk: https://www.altum.lv/en/.

([7]) A spanyol Nemzeti Energiahatékonysági Alap (FNEE) az energiahatékonysági irányelv 30. cikkével összhangban nemzeti energiahatékonysági kezdeményezéseket finanszíroz. A 2014-ben létrehozott FNEE-t az energiadiverzifikálási és -megtakarítási intézet (IDAE) irányítja az ökológiai átállásért és a demográfiai kihívásért felelős minisztérium nevében. Az FNEE gazdasági és pénzügyi támogatást, technikai segítségnyújtást, képzést és tájékoztatást nyújt azzal a céllal, hogy növelje az energiahatékonyságot a különböző ágazatokban, és hozzájáruljon az energiahatékonysági irányelv 8. cikke szerinti nemzeti energiamegtakarítási célkitűzéshez. Az FNEE a spanyol nemzeti energiahatékonysági kötelezettségi rendszer része, amelynek keretében a kötelezett felek (gáz- és villamosenergia-forgalmazó társaságok, nagykereskedelmi kőolajtermék-üzemeltetők és nagykereskedelmi cseppfolyósgáz-üzemeltetők) számára éves nemzeti energiamegtakarítási kötelezettségeket állapítanak meg. E kötelezettségek teljesítése érdekében a kötelezett feleknek minimális éves pénzügyi hozzájárulást kell fizetniük az FNEE-nek. A fennmaradó kötelezettségek az energiamegtakarítási tanúsítványok önkéntes beszerzésével vagy az alaphoz való további pénzügyi hozzájárulással teljesíthetők. További információk: https://www.idae.es/ayudas-y-financiacion/fondo-nacional-de-eficiencia-energetica.

megtakarításaira támaszkodnak. Paradox módon a vissza nem térítendő finanszírozási forma akadályozza a hozzáférést azok számára, akik nem rendelkeznek a szükséges társfinanszírozás fedezéséhez elegendő saját forrással, vagy az adójóváírási programok esetében nem rendelkeznek kellően magas adóköteles jövedelemmel ahhoz, hogy részesülhessenek a program előnyeiből. Ez regresszív költségvetési politikai hatásokkal járhat, ahol az állami támogatásokhoz való hozzáférés az adóköteles jövedelemmel nő.

Ugyanakkor az energiahatékonysági beruházásokat gyakran akadályozza a magas kockázat és a finanszírozási eszközökhöz való bonyolult hozzáférés. Ez megtörténhet bizonyos piaci szegmensekben, például az alacsony jövedelmű háztartások, a többlakásos épületek vagy a kkv-k esetében, illetve ambiciózusabb energiamegtakarítási beruházásokkal vagy új technológiák bevezetésével. A vissza nem térítendő támogatások és a hitelek kombinációjának más kockázatcsökkentő intézkedésekkel, például állami garanciákkal együtt történő alkalmazása csökkentheti a kapcsolódó kockázatokat.

Ennélfogva az energiahatékonyságra irányuló magánbefektetések nagyobb mértékű vonzása érdekében, a hosszú távú pénzügyi támogatáshoz való széles körű hozzáférés biztosítása mellett a tagállamoknak **nagyszabású pénzügyi eszközöket kell alkalmazniuk, különösen olyan vegyes finanszírozási rendszereket, amelyek vissza nem térítendő támogatásokat és pénzügyi eszközöket ötvöznek, beleértve a hiteleket és az állami garanciákat is.** Ez a hosszú távú finanszírozási lehetőségek biztosítása érdekében hosszú távú nemzeti energiahatékonysági pénzügyi eszközök létrehozásával érhető el, többek között rulírozó alapok végrehajtásával és a vissza nem térítendő támogatásoknak a megcélzott kedvezményezettek igényeihez való hozzáigazításával.

A hosszú távú pénzügyi eszközök széles körű létrehozása lehetővé teszi a piaci szereplőkkel – pénzügyi intézményekkel, energetikai szolgáltató vállalkozásokkal, harmadik fél finanszírozókkal és projektgazdákkal – való együttműködést is, stabil és hosszú távú kilátásokat biztosítva az állami és magán-hozzájárulások kombinációjának maximalizálásához. Az említett eszközöket számos különböző ágazat rendelkezésére kell bocsátani, és rulírozó alapként működhetnek, amelyet rendszeresen állami forrásokból refinanszíroznak.

Ezeket az eszközöket célzott technikai segítségnyújtási támogatással is kombinálni kell annak érdekében, hogy konkrét energiahatékonysági pénzügyi eszközöket dolgozzanak ki – kihasználva a magán pénzügyi intézmények és az energetikai szolgáltató vállalkozások részvételét –, valamint olyan innovatív finanszírozási megoldásokat, mint az energiahatékonyság-alapú szerződések és az energiahatékonyság mint szolgáltatás.

Az energiahatékonyságot célzó pénzügyi eszközök hatékony bővítése érdekében a visszafizetendő és kedvező hiteleket és az állami garanciákat célzott vissza nem térítendő támogatással kell kombinálni, és olyan konkrét kritériumokhoz kell igazítani, mint az energiahatékonyság-javítás hatóköre, a megcélzott népességi szegmens vagy a kezelt eszköz típusa (pl. a legrosszabb energiahatékonyságú épületek és a többlakásos épületek felújítása). Prioritásként kell kezelni olyan kombinált finanszírozási megoldások létrehozását, amelyek a finanszírozási eszközökhöz való hozzáférés biztosítása és az ambiciózusabb beruházások kockázatmentesítése érdekében mozgósítják az állami támogatásokat. A nemzeti energiahatékonysági alapok vagy hasonló szervezetek megfelelő helyzetben vannak ahhoz, hogy az ilyen hosszú távú pénzügyi eszközöket – hiteleket vagy garanciákat támogatási elemekkel kombinálva – egyetlen energiahatékonysági műveletben alkalmazzák.

Például a kohéziós politikai alapokon belül a Bizottság és az Európai Beruházási Bank (EBB) FI-Compass tanácsadói szolgáltatási platformja ([8]) bevált modellt dolgoztak ki a vissza nem térítendő támogatási komponenssel rendelkező energiahatékonysági pénzügyi eszköz számára, ahol a pénzügyi eszközt végrehajtó szervezet a pénzügyi eszköz hitel- és vissza nem térítendő támogatási komponensét egyaránt biztosítja.

A hiteleket, garanciákat, vissza nem térítendő támogatásokat és technikai segítségnyújtást ötvöző pénzügyi eszközök egyik fő hozzáadott értéke a rulírozó alapokban rejlő potenciáljuk és a hosszú távú perspektíva. Az ilyen pénzügyi eszközök használatának fokozása stabilitást és kiszámíthatóságot biztosít, támogatva egy virágzó energiahatékonysági piac kialakulását. Lehetővé teszi a pénzügyi eszközöket kezelő pénzügyi hatóság számára, hogy a visszafizetendő összeget – a vissza nem térítendő támogatásokkal és más kockázatcsökkentő intézkedésekkel csökkentve – újra befektesse új energiahatékonysági beruházásokba. Noha a pénzügyi eszközök számára forrásokat biztosító állami alap időszakos feltőkésítést igényel, folyamatosan újra befektethet új energiahatékonyság-javító intézkedésekbe, és ez a rulírozó alapokat a magánberuházások mozgósításának ígéretes modelljévé teszi.

Mindezek alapján az energiahatékonyságot célzó pénzügyi eszközök és vegyes finanszírozási megoldások bevezetését támogató legfontosabb intézkedések a következők:

A nemzeti finanszírozási keret részeként és a nemzeti energiahatékonysági alap vagy azzal egyenértékű eszköz keretében **az energiahatékonysági beruházások finanszírozására szolgáló állami pénzügyi eszközök használatának jelentős fokozása** annak érdekében, hogy hosszú távú beruházási perspektívát biztosítson a nemzeti energiahatékonysági értéklánc és a potenciális kedvezményezettek számára.

([8]) Vissza nem térítendő támogatási komponenssel rendelkező energiahatékonysági pénzügyi eszköz FI-compass modellje (2022. május): https://www.fi-compass.eu/library/how-to/model-financial-instrument-grant-component-support-energy-efficiency.

Vegyes finanszírozási megoldások létrehozása, amelyek egyetlen műveletben ötvözik a hiteleket, az állami garanciákat és a vissza nem térítendő támogatásokat. Az energiahatékonyságot célzó finanszírozási támogatáshoz való hozzáférés akadályainak csökkentése vissza nem térítendő támogatási komponenst tartalmazó pénzügyi eszközök létrehozásával vagy az ugyanazon energiahatékonysági beruházáshoz hitelt, állami garanciát és vissza nem térítendő támogatást nyújtó különböző finanszírozási források kombinálásának lehetővé tételével.

A kombinált vissza nem térítendő támogatás kiigazítása a kockázat és a finanszírozási eszközökhöz való hozzáférés akadályainak csökkentése érdekében olyan tényezők alapján, mint a háztartások jövedelmi szintje, a megcélzott eszközök értéke vagy a beruházás mérete. A kombinált vissza nem térítendő támogatás növelhető például az alacsony jövedelmű és kiszolgáltatott helyzetben lévő háztartásokat, a legrosszabbul teljesítő épületeket, a mikrovállalkozásokat és a kkv-kat célzó beruházások, a legrosszabbul teljesítő épületek mélyfelújítására irányuló beruházások vagy a jelentős energiamegtakarítást eredményező nagyszabású energiahatékonysági beruházási programok esetében.

Kombinált támogatási komponenssel rendelkező, energiahatékonyságra irányuló pénzügyi eszközök rulírozóalap-jellegének kihasználása. Kezdeti állami tőkeinjekció és a finanszírozó hatóság számára annak lehetővé tétele, hogy a visszafizetéseket az állami költségvetésre háruló alacsony vagy nulla többletköltség mellett további energiahatékonyság-javító intézkedésekbe fektesse be, hosszú távú perspektívát biztosítva a finanszírozási eszköz számára.

Konkrét energiahatékonysági pénzügyi eszközök fejlesztésének támogatása, kihasználva az energetikai szolgáltató vállalkozások piaca, a pénzügyi intézmények és a nagy eszköztulajdonosok, például a hatóságok, az állami vállalatok, köztük az állami lakásszolgáltatók és a nagy ingatlanvállalatok közötti együttműködést.

A meglévő nemzeti finanszírozási keret felülvizsgálata és a különböző finanszírozási forrásokból származó vissza nem térítendő támogatások, hitelek és állami garanciák egyetlen energiahatékonysági beruházásban való kombinálásának lehetővé tétele. Ez megszünteti a finanszírozás előtt álló akadályokat, például a jogosultságra és a kifizetésekre vonatkozó eltérő szabályokat, valamint az energiahatékonyság-finanszírozási támogatási programok végrehajtásának korlátozott belső koordinációját.

Az uniós költségvetési alapok és programok felhasználásának maximalizálása a pénzügyi eszközök nagy léptékű alkalmazása érdekében. Mérlegelni kell a Szociális Klímaalap és az uniós kibocsátáskereskedelmi rendszerből (mind a meglévő ETS1-ből, mind a jövőbeli ETS2-ből) származó nemzeti bevételek felhasználását erre a célra.

2.3. **4. ajánlás: Projektfejlesztési támogatási eszközök telepítése és az energiahatékonysági projektek „aggregátorai” fejlesztésének támogatása**

Az energiahatékonyságba történő magántőke-befektetések vonzásának egyik fő akadálya a beruházási portfólió gyakran korlátozott vonzereje. Az energiahatékonysági beruházásokat viszonylag kis volumenük és széttagolt jellegük bonyolultabbá és kevésbé vonzóvá teszi a magánbefektetők számára más beruházásokhoz képest.

A további magántőke-befektetések ösztönzése érdekében alapvető fontosságú a beruházási kereslet kezelése és az energiahatékonysági beruházási portfólió minőségének javítása. A tagállamoknak elő kell mozdítaniuk i. a kis léptékű energiahatékonysági projekteket és energetikai felújításokat összesítő pénzügyi eszközök kialakításához nyújtott technikai segítségnyújtást, valamint ii. az eszköztulajdonosokat, a helyi hatóságokat, az állami vállalatokat, a kereskedelmi ingatlanokat és a vállalkozásokat a nagyszabású beruházási projektek megtervezésében segítő célzott projektfejlesztési támogatást.

A technikai segítségnyújtási támogatás központosítása jelentős potenciállal rendelkezik az energiahatékonysági beruházások összesítésére, valamint az energia- és pénzügyi teljesítményükre vonatkozó konkrét adatok összegyűjtésének szabványosítására. Ez vonzóbbá teheti az energiahatékonysági projekteket a magánbefektetők számára, és ösztönözné a refinanszírozást és az értékpapírosítást a másodlagos piacon.

A projektfejlesztési és technikai segítségnyújtási eszközök jó hírneve kulcsszerepet játszik a magántőke vonzásában, segítve a magánbefektetőket abban, hogy magabiztosabbak legyenek az energiahatékonysági beruházások hitelképességével kapcsolatban. Ezek az eszközök a tanácsadást nyújtó egyablakos ügyintézési pontokkal együtt az energiahatékonysági beruházások helyi nagyköveteiként működhetnek, kezelve az alacsony beruházási kereslet kiváltó okait. Együttműködhetnek a hatóságokkal és a helyi vállalkozásokkal annak érdekében, hogy szorgalmazzák az energiahatékonysági beruházások finanszírozását és a különböző finanszírozási források konkrét beruházásokba való ötvözését. A projekt-előkészítésben részt vevő technikai segítségnyújtási eszköz által nyújtott bizalomnak és hírnévnek köszönhetően segíthetnek leküzdeni a magánbefektetők által az energiahatékonysági projektek társfinanszírozása terén érzékelt beruházási kockázatokat is. Nemzeti szinten az energiahatékonyságot finanszírozó szakosodott szervezetek, például a nemzeti energiahatékonysági alapok vagy hasonlók fontos szerepet játszhatnak a beruházási projektek hitelminősítésének javításában, a befektetői bizalom növelésében, valamint a határokon átnyúló és szakosodott befektetők vonzásában.

A technikai segítségnyújtás és a projektfejlesztési támogatási eszközök kulcsfontosságú szerepét az átdolgozott energiahatékonysági irányelv 30. cikkének (2) bekezdése is említi, amely előírja a Bizottság számára, hogy segítse a tagállamokat olyan projektfejlesztési támogatási eszközök létrehozásában, amelyek képesek bővíteni az energiahatékonysági beruházási portfóliót, és növelni a magánbefektetők energiahatékonysági beruházásokba vetett bizalmát és a beruházások vonzerejét. A Bizottság a következők révén nyújt ilyen támogatást:

az EBB által a Bizottság nevében végrehajtott **európai helyi energiahatékonysági támogatási eszköz (ELENA)** ([9]), amely magában foglalja a tagállamok támogatását **technikai segítségnyújtási eszközeik nemzeti és regionális szintű, az ELENA-modellen alapuló létrehozásához**,

a LIFE „Tiszta energiára való átállás" alprogramja, amely technikai projektfejlesztési támogatást nyújt az állami és magánprojekt-fejlesztőknek a fenntartható, nagyszabású energetikai beruházási csatornák elindításához szükséges műszaki, gazdasági és jogi szakértelem kiépítése érdekében.

A „Kohézió az átállásért" (C4T) ([10]) szakértői támogatást nyújt az uniós tagállamoknak, régióknak és helyi hatóságoknak, segítve őket a 2. szakpolitikai célkitűzés (PO2) szerinti kohéziós politikai beruházások végrehajtásában, beleértve az energiahatékonyságra összpontosító beruházásokat is. A támogatási szolgáltatások közé tartozik a stratégiák kidolgozása, a nyomon követés javítása, az érdekelt felek bevonása, a finanszírozási lehetőségek azonosítása, a pályázati felhívások előkészítésének támogatása és a kapacitásépítés.

A **„fi-compass" platform** ([11]) technikai segítségnyújtást kínál az irányító hatóságoknak, segítve őket a megvalósíthatósági tanulmányok, az előzetes értékelések, az esettanulmányok és a pénzügyi eszközök létrehozásához szükséges egyéb előkészítő munkák elvégzésében.

Az InvestEU tanácsadó központ ([12]) **és bizonyos kezdeményezések, például a JASPERS** ([13]) technikai segítséget nyújtanak a (köz-és magánszférabeli) projektgazdáknak, segítve őket a hitelképes felújítási projektek kidolgozásában.

Hasonlóképpen, **az otthonfelújítások egyablakos ügyintézési pontjai és a kkv-k energiahatékonysága döntő szerepet játszhatnak az energiahatékonysági beruházások iránti kereslet növelésében.** Technikai, adminisztratív és pénzügyi tanácsadást nyújtanak magánszemélyeknek és vállalkozásoknak, segítve őket az energiahatékonysági beruházási projektek, különösen az energetikai felújítások kidolgozásában. Az átdolgozott energiahatékonysági irányelv 22. cikkének (6) bekezdése és az épületek energiahatékonyságáról szóló átdolgozott irányelv 18. cikkének (1) bekezdése előírja a tagállamok számára egyablakos ügyintézési pontok létrehozását a végső felhasználók és a hasznosító fogyasztók, különösen a háztartások, a közintézmények, a kkv-k és a mikrovállalkozások energiahatékonysági és épületfelújítási projektekkel való támogatása érdekében. A tagállamok e tekintetben történő támogatása érdekében a Bizottság ajánlást ad ki, amely gyakorlati iránymutatást tartalmaz az egyablakos ügyintézési pontok létrehozásáról és működéséről ([14]).

Ennek fényében a projektfejlesztési támogatásnak a beruházási portfólió aktiválásához történő felhasználását elősegítő kulcsfontosságú intézkedések a következők:

— **Nemzeti technikai segítségnyújtási és projektfejlesztési segítségnyújtási eszközök létrehozása vagy a meglévők mozgósítása** az energiahatékonysági beruházások fejlesztésének támogatása, a beruházási portfólió javítása és a tőkepiacok energiahatékonyságba vetett bizalmának növelése érdekében. A tagállamok nemzeti energiahatékonysági alapjaikban vagy hasonló szervezeteikben létrehozhatnak ilyen létesítményeket, hogy nagyszabású energiahatékonysági beruházásokat és pénzügyi eszközöket és/vagy speciális pénzügyi eszközöket dolgozzanak ki, amelyek számos kis léptékű energiahatékonysági beruházást egyesítenek, például az épületek energetikai felújítása céljából.

— **A bizottsági ajánlás felhasználása, amely gyakorlati iránymutatást nyújt az egyablakos ügyintézési pontok – az otthonfelújításokhoz kapcsolódó tanácsadási és segítségnyújtási szolgáltatások, a mikrovállalkozások és a kkv-k – létrehozásáról és működtetéséről** annak érdekében, hogy folyamatos támogatást és speciális segítséget nyújtsanak a polgároknak és a vállalkozásoknak az energiahatékonysági projektek kidolgozásához és végrehajtásához.

— **Az uniós szintű támogatás – például az ELENA eszközön** ([15]) **és a LIFE CET alprogramon keresztül történő – felhasználásának maximalizálása** a nemzeti technikai segítségnyújtási eszközök létrehozása, a projektfejlesztési támogatás előmozdítása és a több kisebb projektet összefogó energiahatékonysági finanszírozási rendszerek kidolgozása érdekében.

([9]) Az Elena vissza nem térítendő támogatást nyújt az energiatakarékossági beruházási programok előkészítéséhez. Ez az előkészítési költségek akár 90 %-át is fedezi. A vissza nem térítendő támogatások jellemzően 1–3 millió EUR-t tesznek ki, és céljuk a beruházást előkészítő csoport támogatása. A támogatás magában foglalja a projektmenedzsmentet, a megvalósíthatósági tanulmányokat, a műszaki tanulmányokat/ energetikai auditokat, a projektszintű jogi támogatást, a pályázati eljárások előkészítését, az összesítést, a vissza nem térítendő támogatások és finanszírozás igénylését, valamint minden egyéb előkészítő tevékenységet.

([10]) Inforegio – Apply for C4T GROUNDWORK – technical assistance for Cohesion Policy investments (technikai segítségnyújtás a kohéziós politikai beruházásokhoz).

([11]) fi-compass|. Financial instruments under EU shared management (Megosztott uniós irányítású pénzügyi eszközök).

([12]) Invest EU tanácsadó központ – Kezdőlap.

([13]) JASPERS – európai régiók beruházásait támogató közös program.

([14]) A Bizottság ajánlása az energiahatékonysággal és az épületek energiahatékonyságával kapcsolatos egyablakos ügyintézési szolgáltatásokra vonatkozó gyakorlati útmutatással C(2026)1523.

([15]) Például az ELENA eszköz keretében megvalósuló GROWS és BOS4EE projektek. Lásd: https://www.eib.org/files/elena/76-project-factsheet-green-revolution-of-wealth-in-salento-grows.pdf és https://www.eib.org/files/elena/135-project-factsheet-bos4ee.pdf.

2.4. **5. ajánlás: Proaktív részvétel az európai energiahatékonyság-finanszírozási koalícióban a pénzügyi intézményekkel való szorosabb és hatékony együttműködés előmozdítása érdekében**

Az energiahatékonyság-finanszírozási értékláncon belüli, a hatóságok, a pénzügyi intézmények, az energetikai szolgáltató vállalkozások és az energiahatékonysági technológiák szolgáltatói közötti korlátozott koordináció jelentős akadálya a magánberuházások energiahatékonysági céllal történő mozgósításának. Az elmúlt években a Bizottság különböző kezdeményezéseket támogatott e koordinációs szakadék áthidalása érdekében, többek között a Fenntartható Energia Beruházási Fórum, a Horizont 2020 és a LIFE Tiszta energiára való átállás (CET) programjai keretében, amelyek nemzeti finanszírozási kerekasztalprojekteket finanszíroztak.

Ezen erőfeszítések egyesítése és az együttműködés közös keretének biztosítása érdekében az Európai Bizottság létrehozta az **európai energiahatékonyság-finanszírozási koalíciót** ([16]). A koalíció célja egy olyan kedvező piaci környezet előmozdítása, amely fokozza az energiahatékonysági beruházásokat, mozgósítja a magánfinanszírozást, és bevonja a pénzügyi intézményeket. Együttműködik a pénzügyi intézményekkel és más piaci szereplőkkel az uniós és nemzeti költségvetési források hatékony felhasználása érdekében, elősegítve az energiahatékonysági pénzügyi eszközök végrehajtását, a katalizátor szerepét betöltve a magánberuházások mozgósításában. A koalíció a 2025. május 20-i első közgyűlésén elfogadta a 2025. évi munkaprogramot ([17]).

A koalíció operatív ágát a tagállamokban létrehozandó nemzeti központok fogják képviselni. E központok célkitűzéseit és tevékenységeit a nemzeti hatóságok határozzák meg. A cél szinergiák létrehozása a nemzeti finanszírozási gyakorlatok, valamint az energiahatékonysági és energetikai szolgáltatási ágazat között az energiahatékonyság finanszírozási gyakorlatainak javítása és a magánberuházások bevonása érdekében.

Jelenleg az energiahatékonyságot gyakran figyelmen kívül hagyják egyedi prioritásként, és a fenntartható finanszírozás tágabb koncepciójának részeként kezelik. A pénzügyi intézmények, a vállalati kommunikáció és az átvilágítási folyamatok átláthatóságának hiánya miatt gyakran elszalasztják annak lehetőségét, hogy számos potenciális energiamegtakarítási projektbe ruházzanak be. Bizonyos szabályozási keretek – például az uniós taxonómia – célul tűzték ki a fenntarthatóságot, azonban a finanszírozási és beruházási ágazatot visszafogja az alacsony kereslet, a projektek összetettsége és az energiahatékonyság területén a szabványosítás hiánya.

A koalíció célja a pénzügyi intézményekkel való együttműködés megerősítése az energiahatékonysági beruházások rangsorolása érdekében. Az együttműködésnek a szabályozási és pénzügyi akadályok felszámolására kell összpontosítania az energiahatékonyságba történő magánberuházások fellendítése érdekében. Emellett arra kell ösztönöznie a pénzügyi intézményeket, hogy olyan testreszabott pénzügyi termékeket – például energiahatékonysági jelzáloghiteleket és felújítási hiteleket – kínáljanak, amelyek kiemelik az energiamegtakarítás előnyeit.

A kereskedelmi bankok számára előnyös lehet, ha jelentősebb szerepet játszanak az energiahatékonysági piacon, biztosítva a széles körben elérhető és megkülönböztetésmentes energiahatékonysági hiteltermékekhez való hozzáférést, amelyek figyelembe veszik az energiamegtakarítási potenciált a hitelkockázat értékelése során. A bankok a magánügyfelekkel fenntartott kapcsolataikat kihasználva bővíthetik energiahatékonysági kínálatukat. Egyes bankok már létrehoztak energiahatékonysági hitelkereteket – gyakran olyan intézmények támogatásával, mint az EBB, az EBRD vagy a nemzeti fejlesztési bankok. A pénzügyi intézmények részéről azonban nagyobb szerepvállalásra van szükség az érzékelt kockázatok mérséklése és a tranzakciós költségek csökkentése érdekében. Ez a belső szakértelem fejlesztésével, az energiamegtakarítási előnyöket figyelembe vevő célzott termékek létrehozásával, valamint a projektértékelések és hitelnyújtási folyamatok szabványosításával érhető el az energiahatékonysági piac hatékonyabb kiszolgálása érdekében.

A hatóságok mind uniós szinten, mind több tagállamon belül garanciaeszközöket, államilag támogatott hitelkereteket és technikai segítségnyújtást biztosítanak annak érdekében, hogy segítsék a kereskedelmi bankokat a tranzakciós költségek csökkentésében, az energiahatékonysági beruházások kockázatmentesítésében, valamint a zöldkötvényeken keresztül történő finanszírozásra irányuló kisebb projektek összevonásának támogatásában.

Ennek fényében a nemzeti hatóságok és a pénzügyi intézmények között az energiahatékonyság finanszírozása terén folytatott szoros együttműködés előmozdítását célzó legfontosabb intézkedések a következők:

Aktív részvétel az európai energiahatékonyság-finanszírozási koalícióban és a nemzeti központok ösztönzése arra, hogy határozzanak meg olyan konkrét intézkedéseket, amelyek előmozdítják az energiahatékonyság-finanszírozási megoldásokat és stratégiákat a magánberuházások felszabadítása érdekében.

([16]) Az európai energiahatékonyság-finanszírozási koalíciót a Bizottság és a tagállamok 2023 decemberében együttes nyilatkozattal hozták létre. A koalíció a 2013-ban létrehozott Energiahatékonyság-finanszírozási Szakértői Csoportjának (EEFIG) eredményeire épít. További információk: https://energy.ec.europa.eu/topics/energy-efficiency/financing/european-energy-efficiency-financing-coalition_en.

([17]) Európai energiahatékonyság-finanszírozási koalíció, tevékenységi kör és megbízatás, a tevékenységek első évére vonatkozó munkaprogram. Megtekinthető a következő internetcímen: https://energy.ec.europa.eu/topics/energy-efficiency/financing/european-energy-efficiency-financing-coalition_en.

Együttműködés az energiahatékonyság finanszírozására irányuló uniós keret javítása érdekében, többek között i. az uniós és nemzeti programok és pénzügyi eszközök javítása révén a magánberuházások növekedésének hatékonyabb támogatása érdekében, valamint ii. a pénzügyi szabályozási keret javítása révén, ösztönözve a pénzügyi intézményeket az energiahatékonyságba való beruházásra.

Partnerségek létrehozása annak érdekében, hogy a kereskedelmi bankok a hitelkockázat-értékelések részeként jobban kihasználhassák az energiahatékonysági beruházások járulékos pénzügyi előnyeit, például az energiaköltség-megtakarítást és a megnövekedett eszközértéket. Ez az államilag támogatott energiahatékonysági pénzügyi eszközöket kezelő pénzügyi intézmények számára nyújtott célzott technikai segítségnyújtást is magában foglalja.

A pénzügyi intézmények támogatása és ösztönzése az energiahatékonysági projektek ügyfélbarát finanszírozási lehetőségeinek felkínálására, kihasználva a rendelkezésre álló állami finanszírozási támogatást és biztosítva az energiahatékonysági hiteltermékekhez való széles körű, megkülönböztetésmentes hozzáférést.

2.5. **6. ajánlás: Az adóügyi ösztönzők lehető legjobb kihasználása az energiahatékonyságba történő magánberuházások mozgósítása érdekében**

Az éghajlat- és energiapolitikai költségvetési eszközök – például az energiamegtakarítási kötelezettségek, a szén-dioxid-adók és a gépjárműadók – körültekintő tervezés esetén támogathatják a nemzeti energiahatékonysági finanszírozási stratégiákat, magatartásbeli változást idézhetnek elő, és ösztönözhetik az energetikai átállást és az energiahatékonysági beruházásokat.

Az adórendszer és az adóügyi ösztönzők kulcsszerepet játszhatnak az energiahatékonysági beruházások ösztönzésében azáltal, hogy pénzügyi ösztönzőket és szankciókat vezetnek be. Az adókat és az előnyös adókedvezményeket egyre gyakrabban használják a zöld és energetikai átállás támogatására, ugyanakkor továbbra is kihívást jelent a hatékonyságuk és a szélesebb körű politikai következmények közötti egyensúly megteremtése. A káros adóügyi ösztönzők és adóintézkedések hátrányosan befolyásolhatják az energiahatékonyságba történő beruházásokat, például a fosszilis tüzelőanyagokon alapuló és nem energiahatékony technológiák korlátozásának visszatartásával, az energiafogyasztás csökkentésének visszaszorításával vagy az energiahatékonyság-javító intézkedések járulékos gazdasági előnyeinek megszüntetésével.

Az energiahatékonyságot célzó közös adókedvezmények közé tartoznak az adókönnyítések (az adóköteles jövedelem csökkentése) vagy a jövedelemadó-jóváírások (az esedékes adóterhek csökkentése), illetve az energiahatékonyság növelésébe beruházó vagy hatékony energiatechnológiát megszerző magánszemélyek vagy vállalatok társasági adója. Bár az adókönnyítések és az adójóváírások előnyösek a vállalati szektor számára, előfordulhat, hogy kevésbé vonzóak a magánszemélyek, különösen az alacsony jövedelmű polgárok számára, mivel adókötelezettségeik túl alacsonyak lehetnek ahhoz, hogy érdemben részesülhessenek az ilyen adóügyi ösztönzőkből.

Ennek fényében az energiahatékonysági beruházások mozgósítását célzó pénzügyi ösztönzők lehető legjobb kihasználására irányuló legfontosabb intézkedések a következők:

— **A költségvetési eszközök alkalmazásának fokozása az energetikai átállás és az energiahatékonyság ösztönzése érdekében**, kihasználva a nemzeti költségvetési felelősséget az energiahatékonysági beruházásokat támogató környezet megteremtése érdekében.

— **Azon költségvetési intézkedések és támogatások megszüntetése, amelyek visszatartják az energiahatékonyság-javító beruházásokat**, például azokat, amelyek fosszilis tüzelőanyagokon alapuló és nem energiahatékony technológiákat korlátoznak, vagy magasabb adóterhekkel csökkentik az energiahatékonyság-javító intézkedések járulékos gazdasági előnyeit.

— **Pozitív adóügyi ösztönzők és adóintézkedések bevezetése az energiahatékonysági beruházások mozgósítása érdekében**, különösen a vállalati szektorba és a feldolgozóiparba irányuló energiahatékonysági beruházások adókönnyítések és adójóváírások révén történő támogatása érdekében.

3. AZ ENERGIAHATÉKONYSÁGRA, A BERUHÁZÁSOK KOCKÁZATMENTESÍTÉSÉRE ÉS A REFINANSZÍROZÁSI LEHETŐSÉGEKRE VONATKOZÓ FINANSZÍROZÁSI AJÁNLATOK KÍNÁLATÁNAK JAVÍTÁSA

Ahhoz, hogy a magántőkét mozgósítani lehessen az energiahatékonysági beruházásokba, alapvető fontosságú, hogy az energiahatékonyságra irányuló magánfinanszírozási ajánlatok vonzóbbá váljanak a polgárok és a vállalkozások számára. Emellett az energiahatékonyságba történő magántőke-befektetések vonzerejének növelése érdekében kulcsfontosságú a piac túlzott széttagoltságának és a beruházási projektek alacsony szabványosításának kezelése, valamint a beruházási portfóliók javítása és a portfólió-összevonás a méretezhetőség és a megismételhetőség lehetőségeinek növelése érdekében. A tagállami hatóságok kulcsszerepet játszhatnak a piac arra való ösztönzésében, hogy az energiahatékonyságot finanszírozó magántermékek és -szolgáltatások széles körét fejlessze ki és vezesse be, ami gazdaságilag vonzóbbá teszi a piacot, és csökkenti a polgárok és a vállalkozások számára az energiahatékonyságba való beruházás terheit. A saját források/megtakarítások kivételével az energiahatékonyság magántőkéből finanszírozható hitelmegállapodások – fedezett vagy fedezetlen hitelek – vagy szolgáltatási megállapodások és harmadik fél általi finanszírozás – nevezetesen energiahatékonysági szolgáltatások és energetikai berendezések lízingje – révén.

Az energiahatékonyság terén a magánfinanszírozás mozgósításának maximalizálásához növelni kell a pénzügyi intézmények és a harmadik fél befektetők lehetőségeit arra, hogy tőkeforrásokat vonjanak be az energiahatékonyságba, és lehetővé kell tenni a polgárok és a vállalkozások számára, hogy teljesítsék a projektjeik magánfinanszírozásához való hozzáféréshez szükséges prudenciális követelményeket. Ez az energiahatékonysági beruházásokhoz kapcsolódó kockázat csökkentésével, a polgárok és a vállalkozások hitelfelvételi kapacitásának növelésével, valamint az energiahatékonyságba befektetők refinanszírozási feltételeinek javításával érhető el. Az alábbi fejezet a főszöveg 7–12. ajánlásához kapcsolódik.

3.1. 7. ajánlás: A célzott energiahatékonysági hitelezési termékek és a hitelmegállapodásokon keresztüli magánfinanszírozás fejlesztésének és elterjedésének előmozdítása

Az energiahatékonysági beruházásokba történő magántőke-mozgósítás fokozása érdekében alapvető fontosságú, hogy a tagállami hatóságok támogassák a pénzügyi intézményeket a piac fejlesztésében és a célzott energiahatékonysági hiteltermékek elterjedésének előmozdításában. Az átdolgozott energiahatékonysági irányelv 30. cikkének (3) bekezdése előírja **a tagállamok számára, hogy fogadjanak el intézkedéseket az energiahatékonysági hiteltermékek, például a zöld jelzáloghitelek és a zöld hitelek népszerűsítésére, és biztosítsák, hogy ezeket a pénzügyi intézmények széles körben és megkülönböztetéstől mentesen kínálják, és hogy ezek jól láthatók és hozzáférhetők legyenek a fogyasztók számára** ([18])**.**

Az energiahatékonysági hiteltermékek olyan hitelek, amelyek fedezik az energiahatékonyság-javító intézkedések kezdeti beruházási költségeit, segítve a korlátozott finanszírozási források jelentette akadály leküzdését. E termékek közé tartoznak az energiahatékonyság-javító intézkedésekhez nyújtott szabványos hitelek, az energiahatékonysági jelzáloghitelek, a zöld fogyasztói hitelek és a felújítási hitelek. A beruházások társfinanszírozására, a kamatlábak csökkentésére és a hitelfelvevők hitelminősítésének javítására irányuló állami ösztönzőkkel kombinálhatók.

Az energiahatékonysági hitelek (1) a bankok vagy más pénzügyi intézmények által az energiahatékonyság-javító intézkedések finanszírozására kínált hitelkereteken és (2) az energiahatékonyság-javító intézkedésekbe való beruházásra külön megbízatással rendelkező célzott alapokon keresztül nyújthatók, és gyakran konkrét ágazatokra, például az épületekre vagy az iparra összpontosítanak. Az EU-ban számos kereskedelmi bank kínál zöld fogyasztói hiteleket és zöld jelzáloghiteleket, és rendelkezik a kiválasztott zöldhitel-portfóliókra vonatkozó stratégiákkal és célokkal. Az Európai Bankhatóság szerint azonban a zöld hitelek jelenleg a hitelintézetek teljes mérlegének csak kis részét, az összes hitel átlagosan 4,5 %-át teszik ki ([19]). A zöld hitelek aránya valamivel magasabb a háztartási portfóliókban (11 %), és alacsonyabb a nem lakossági kkv- és NFC ([20])-szegmensekben (körülbelül 2 %). A hitelintézetek számos lehetőséget alkalmaznak a zöld hitelek meghatározására, beleértve a belső standardokat, az uniós taxonómiát, a Hitelpiaci Szövetség zöldhitel-elveit és az energiahatékony jelzáloghitelekre vonatkozó kezdeményezés által kidolgozott energiahatékonysági jelzáloghitel-címkét ([21]).

Az uniós tagállamoknak azonosítaniuk kell és **fel kell használniuk** az épületeket célzó energiahatékonysági finanszírozási rendszerek **bevált gyakorlatait és levont tanulságait**, és bővíteniük kell azokat. Az EU legsikeresebb programjai ([22]) a meglévő jelzáloghitel-rendszerekre épültek, és ezeket erős adóösztönzőkkel vagy energiahatékonysági fejlesztésekhez nyújtott vissza nem térítendő támogatásokkal kombinálták. Ezek a rendszerek hozzáférhetőek azon épülettulajdonosok számára, akik már beruházásokat terveznek, és biztosítják, hogy beruházási döntéseik energiahatékonysági fejlesztéseket is tartalmazzanak.

Ennek fényében az energiahatékonysági hitelek igénybevételének előmozdítását célzó legfontosabb intézkedések a következők:

— **A pénzügyi intézmények támogatása az energiahatékonysági hitelezési termékek fejlesztésében és az energiahatékonyságra irányuló célzott magánfinanszírozás növelése.** Ez úgy érhető el, hogy a szervezeti struktúrákat további – például tanácsadási és kiegészítő – szolgáltatások nyújtására használják fel az energiahatékonyságot célzó zöld hitelekkel kapcsolatos követelmények és lehetőségek támogatása érdekében ([23]). Emellett támogatni kell a pénzügyi intézményeket hitelezési termékeik körének kiterjesztésében, például olyan kockázatmentesítési eszközök révén, mint a hitelgaranciák, a projektfejlesztési támogatás és a figyelemfelkeltő/tájékoztató kampányok.

([18]) Az energiahatékonysági irányelv 30. cikkének (3) bekezdésében foglalt követelményekkel kapcsolatos további információkért lásd az bizottsági ajánlást (C/2023/1553).

([19]) EBA-jelentés: Válaszul az Európai Bizottság zöld hitelekkel és jelzáloghitelekkel kapcsolatos tanácsadási felhívására (2023. december). További információkért lásd az EBA-jelentést: https://www.eba.europa.eu/sites/default/files/2023-12/e7bcc22e-7fc2-4ca9-b50d-b6e922f99513/EBA%20report%20on%20green%20loans%20and%20mortgages_0.pdf.

([20]) Nem pénzügyi vállalat.

([21]) https://energyefficientmortgages.eu/ A Horizont 2020 és a LIFE CET által finanszírozott projektek.

([22]) EEFIG (2021), The evolution of financing practices for energy efficiency in buildings, SME's and in industry (Az épületek, a kkv-k és az ipar energiahatékonyságával kapcsolatos finanszírozási gyakorlatok alakulása).

([23]) Belgiumból, Észtországból, Németországból és Görögországból származó zöld hitelekre vonatkozó példák az EBA-jelentésben találhatók (2023. december).

— **Az állami zöld hiteleket szolgáló eszközök létrehozása vagy a meglévők megerősítése.** Az állami zöld hiteleket közintézmények (vagy közvetve általuk támogatott szervezetek) kínálják háztartásoknak, vállalkozásoknak és bérlőknek az energiahatékonyság-javító intézkedések kezdeti költségeinek fedezésére. Ezek általában kedvezményes kamatozású hitelek, azaz kedvező, alacsonyabb kamattal jellemezhetők vagy kamatmentesek, illetve kis megtérülési idővel rendelkeznek. Az állami zöld hiteleket a nemzeti energiahatékonysági alapok vagy az energiahatékonyságba történő tőkebefektetéseket előmozdító hasonló szervezetek nyújthatják.

— **Ügyfélbarát finanszírozási és hitelnyújtási megoldások biztosítása az energiahatékonyság jegyében az átdolgozott energiahatékonysági irányelv 30. cikkében foglalt rendelkezéseknek a nemzeti jogszabályi keretbe történő átültetése és kiegészítése révén.** A pénzügyi intézményeknek fel kell mérniük ügyfeleiknek az eszközeik energiahatékonyságának javításához és/vagy az energiahatékonysági berendezések beszerzéséhez fűződő érdekeit annak érdekében, hogy az érdekeiknek megfelelő, célzott energiahatékonysági hiteltermékeket kínálhassanak számukra. A pénzügyi intézmények ösztönzést kapnak arra, hogy tájékoztassák ügyfeleiket az energiahatékonysági termékekről és az energetikai felújítás számos előnyéről, valamint az energiaszámlán várható megtakarításokról.

— **A társtulajdonosi szövetségek számára annak lehetővé tétele, hogy közösen vegyenek fel hiteleket az energiahatékonysági beruházások finanszírozására, valamint a többlakásos épületek közös tulajdonkezelési gyakorlatainak egyszerűsítése** az energiahatékonysági beruházások elősegítése érdekében. Ez például úgy érhető el, hogy i. megszüntetik az energetikai felújításokhoz nyújtott hitelek megkötésére vonatkozó egyhangúsági szabályt, vagy ii. együttműködnek az ingatlankezelő vállalatokkal az energiahatékonyság javításának és a tulajdonostársak energiahatékonysági szerződéseinek előmozdítása érdekében ([24]).

— **Technikai segítségnyújtás és tanácsadás a pénzügyi intézmények számára** a házon belüli projektfejlesztési egységek fejlesztése, az ügyfeleknek nyújtandó egyablakos ügyintézési támogatás létrehozása, az ügyfelek (kkv-k, lakóépületek) számára energetikai audit nyújtása és a hitelügyintézők kapacitásának kiépítése érdekében, az energiahatékonysági termékek értékesítési erejének kialakításához.

3.2. 8. ajánlás: A szükséges szabályozási keret lehetővé tétele és az innovatív finanszírozási rendszerek, például az adóalapú finanszírozás és a közműszámla-alapú finanszírozás támogatása

Az ingatlanalapú finanszírozási rendszerek, például az adóalapú és a közműszámla-alapú finanszírozás számos előnnyel járnak az energiahatékonyságba történő beruházások elősegítése és a magántőke vonzása terén. Előnyük kettős: alternatív visszafizetési csatornákat, például energiaszámlákat és ingatlanadókat használnak az energiahatékonysági fejlesztésekhez nyújtott hitelekhez kapcsolódó tranzakciós költségek csökkentésére, és különválasztják a finanszírozást a tulajdonlástól, így kezelve a hosszú távú befektetések megtérülésével kapcsolatos kihívást.

Ez a megközelítés segíthet leküzdeni a korlátozott pénzügyi források jelentette akadályt, különösen a háztartások és az alacsony jövedelmű kkv-k esetében azáltal, hogy kezeli a korlátozott rövid távú pénzügyi megtérüléssel és az energiahatékonyság-javítás hosszabb megtérülési idejével kapcsolatos problémákat. Jóllehet az uniós tagállamokban kidolgoztak néhány kísérleti adó- és közműszámla-alapú finanszírozási rendszert, a szükséges szabályozási keret gyakran hiányzik. **Az átdolgozott energiahatékonysági irányelv 30. cikkének (3) bekezdése előírja a tagállamok számára, hogy fogadjanak el intézkedéseket a számla-** ([25]) **és adóalapú finanszírozási rendszerek nemzeti keretükben történő bevezetésének elősegítésére.**

A **közműszámla-alapú finanszírozási rendszerek** vonzó feltételeket – például alacsony kamatlábakat és hosszú lejárati időket – kínálhatnak, és széles körben hozzáférhetők, feltéve, hogy megbízható kockázatelemzést és kockázatcsökkentő intézkedéseket vezetnek be ([26]). E rendszerek lehetővé tétele és bevezetése érdekében a nemzeti hatóságok felhasználhatják a RenOnBill projekt által kidolgozott, a közműszámla-alapú finanszírozási rendszerek alkalmazására vonatkozó ütemtervet ([27]).

([24]) Lásd például: Syndicat National des Propriétaires et Copropriétaires (Tulajdonosok és Társtulajdonosok Országos Szövetsége) és Engie Electrabel „La copropriété, ses travaux et leur financement".

([25]) A közműszámla-alapú finanszírozás az épületek energiahatékonysági felújításának finanszírozási módja, amely a közüzemi számlát használja törlesztési eszközként. A közműszámla-alapú finanszírozási rendszerek a közüzemi szolgáltató meglévő fizetési rendszereit használják a tranzakciós költségek és a hitel esetleges nemteljesítési kockázatának csökkentésére.

([26]) A közműszámla-alapú finanszírozási rendszerek struktúráit a 2023. december 12-i bizottsági ajánlás (C/2023/1553) ismerteti.

([27]) European on-Bill Building Renovation Roadmap (Az épületek közműszámla-alapú finanszírozással való felújításának európai ütemterve) (2022) RenOnBill H2020 Project. A RenOnBill projekt (2019–2022) keretében tanácsadó cégek, energiaellátást nyújtó vállalatok és pénzügyi intézmények tesztelték a németországi, olaszországi, spanyolországi és litvániai közműszámla-alapú finanszírozási rendszereket azzal a céllal, hogy Európa-szerte kiterjesszék azok elfogadását. További információk a RenOnBill ütemtervről: https://renonbill.eu/knowledge-sharing/european-on-bill-building-renovation-roadmap?briefings=on&brochures=on&factsheets=on&infographics=on&language=any&reports=on&scientificpapers=on&tools=on&page=1.

Ennek tükrében a közműszámla-alapú finanszírozással kapcsolatos legfontosabb intézkedések a következők:

— **Annak értékelése, hogy a nemzeti keret lehetővé teszi-e közműszámla-alapú finanszírozási rendszerek kidolgozását**. A legfontosabb fontolóra veendő elemek a következők: megfelelő jogszabályi keret, amely lehetővé teszi a közművek számára, hogy hitelezőként járjanak el, az egyedi fogyasztásmérésre és az egyes egységek energiafogyasztásának pontosságára vonatkozó uniós szabályok helyes és széles körű végrehajtása, a befektetőket a hiteltörlesztés nemteljesítésével szemben védő rendelkezések, a fogyasztóvédelem fenntartása mellett, lehetőség arra, hogy a közművek és a pénzügyi intézmények számlafizetési nyilvántartásokat használjanak a végfelhasználók kockázati profiljának értékeléséhez, valamint a tulajdonos és a bérlő közötti kapcsolatokat szabályozó jogszabályok, amelyek támogatják a beruházási költségek és a hiteltörlesztések méltányos elosztását.

— **Az energiaellátást nyújtó vállalatok feljogosítása arra, hogy energiahatékonyságra irányuló finanszírozást nyújtsanak**. A közműszolgáltató által finanszírozott rendszerek esetében előfordulhat, hogy az uniós tagállamoknak módosítaniuk kell a hitelezőkre vonatkozó jogszabályokat annak megerősítése érdekében, hogy a közműszolgáltatók rendelkezzenek a felújításokhoz történő hitelnyújtáshoz szükséges törvényes jogokkal. A közműszámla-alapú finanszírozási megoldásokhoz közüzemi szolgáltatásra van szükség az energiahatékonysági munkálatok finanszírozásához szükséges tőke biztosításához, míg a fogyasztó a meglévő közüzemi számlák rendszeres kifizetésével törleszt.

— **Megfelelő pénzforgalom biztosítása a végrehajtó szervezeteknél (pl. közművek, energetikai szolgáltató vállalkozások) a méretgazdaságosság elérése érdekében és/vagy nemzeti vagy helyi garancia- és támogatási alapok létrehozása**. Például egy nemzeti energiahatékonysági alap megvásárolhatná a közműszámla-alapú finanszírozási rendszer követeléseit, és kockázatmentesítést biztosíthatna a kísérleti programok pénzügyi támogatása érdekében (pl. hitelgaranciák révén). **Állami garanciaalapok és hitelkeretek**, amelyek megkönnyíthetik a közművek és pénzügyi intézmények számára a közműszámla-alapú finanszírozási rendszerek bevezetését. Az ilyen garanciák abban az esetben aktiválhatók, ha a lakástulajdonos nem tesz eleget hitelfizetési kötelezettségének, csökkentve a hitelezők által érzékelt befektetési kockázatot. Az energiahatékonyság állami finanszírozásának részeként célzott közműszámla-alapú finanszírozási támogatási hitelkereteket, például nemzeti energiahatékonysági alapokat lehetne igénybe venni. A közműszámla-alapú finanszírozási rendszerek bevezetéséhez nyújtott állami költségvetési támogatás történhet úgy, hogy energiaszámláik részeként részben vagy egészben fedezik a végfelhasználók kamattörlesztéseit, lehetővé téve számukra, hogy teljes mértékben élvezzék az energiamegtakarításból származó pénzbeli előnyöket. A támogatás társfinanszírozás formájában is megvalósulhat az egyes kihívást jelentő projektek (mélyfelújítások, legrosszabbul teljesítő épületek, kiszolgáltatott helyzetben lévő háztartások) teljes beruházási költségeinek csökkentése érdekében.

Az **adóalapú finanszírozási rendszerek** lehetővé teszik, hogy a háztartások vagy a vállalkozások adósságot vállaljanak a lakóépületek vagy kereskedelmi épületek felújításával, az energiahatékony készülékek vagy berendezések beszerzésével vagy az energiafolyamatok egyéb fejlesztésével járó költségek fedezésére, és a **törlesztés eszközeként** az ingatlanhoz kapcsolódó külön adókat és/vagy egyéb díjakat alkalmazzák. Az adóalapú finanszírozási rendszerek olyan mechanizmusokat foglalnak magukban, amelyek révén az adósság áthárítható válik a korábbi ingatlantulajdonosról a következőre, anélkül, hogy az adósságot feltétlenül fel kellene számolni. Ez egyértelmű adósságátruházási mechanizmust hoz létre annak érdekében, hogy megszüntesse az ingatlantulajdonosokat a hosszú megtérülési idejű energiahatékonyságjavító intézkedésekbe való beruházástól visszatartó tényezőket. Az adóalapú finanszírozási rendszerek lehetővé teszik az ingatlantulajdonosok számára, hogy nagy összegű előzetes készpénzfizetés (egyes esetekben 100 %-os előzetes finanszírozás) nélkül hajtsanak végre fejlesztéseket, és 10 vagy 20 év alatt ingatlanadók vagy az épületekkel kapcsolatos egyéb adóterhek révén fizessék vissza a költségeket. Ezeket állami forrásokból – például a települési önkormányzatoktól – vagy magánforrásokból lehet biztosítani.

Az adóalapú finanszírozási rendszerek közé tartozik például a spanyolországi EuroPACE projekt ([28]) és a FITHOME projekt ([29]), amely a helyi hatóságokkal és pénzügyi intézményekkel együttműködve kiterjesztette az EuroPACE-megközelítést Hollandiában.

Ennek tükrében az adólapú finanszírozással kapcsolatos legfontosabb intézkedések a következők:

— **Annak értékelése, hogy a nemzeti keret lehetővé teszi-e az adójellegű rendszerek kidolgozását**. Ez magában foglalja az adórendszerek elemzését, valamint annak megállapítását, hogy szükség van-e az ingatlanadók és az épületekre kivetett egyéb kapcsolódó díjak szabályozási reformjára az adóalapú finanszírozási rendszerek lehetővé tétele érdekében. Magában foglalja annak biztosítását is, hogy a helyi hatóságok beszedhessék a visszafizetéseket, és magánbefektetőkre ruházhassák át anélkül, hogy be kellene őket építeni a helyi önkormányzati költségvetésükbe. Az épületekre kivetett ingatlanadók vagy hasonló adóterhek megléte az adóalapú finanszírozás végrehajtásának előfeltétele.

([28]) EuroPACE Horizon 2020 projekt, https://cordis.europa.eu/article/id/422271-a-home-based-financing-model-to-boost-investments-in-sustainable-renovation.

([29]) A FITHOME adóalapú finanszírozási programot dolgozott ki, amely a hollandiai lakóingatlanokba történő energiahatékonysági beruházásokat célozza. A kezdeményezést a holland önkormányzatokkal együttműködésben a De Woonpas holland vállalat vezeti. Az adóalapú finanszírozási program elsősorban két különleges célú gazdasági egységen, az SVGVR-en (Verzamelgelden Alapítvány) és az SWGVR-en (Waarborg Alapítvány) keresztül működik. A BNG Bank (a Holland Önkormányzatok Bankja) hitelt nyújt az SVGVR-nek, amely az önkormányzat nevében fedezi a munkálatok költségeit. A lakástulajdonosoknak ezt követően 30 éven keresztül „javítási adót” – az ingatlan megnövekedett értékére kivetett havi adót – kell fizetniük, amelynek kiszámítása azzal a céllal történik, hogy a tartozás visszafizetése ne okozzon gondot a lakástulajdonosok számára. Az SVGVR megkapja az adófizetéseket, míg az SWGVR garanciaként működik, és a havi adó egy kis százalékát alkalmazza az önkormányzatok pénzügyi kockázatainak fedezésére a lakástulajdonosok visszafizetésével kapcsolatos problémái esetén. A folyamat a holland „Kadaster” kataszteri rendszerhez kapcsolódik, amelynek célja a „javítási adó” beszedésének nyomon követése. További információk: FITHOME Horizont 2020 projekt: https://cordis.europa.eu/project/id/892214).

— **Olyan eljárások kidolgozása, amelyek biztosítják az ingatlanadóval történő visszafizetést és az adósság tulajdonjoggal együtt történő átruházását.** Az adóalapú finanszírozási rendszerek végrehajtásához hatékony végrehajtási eljárásokra van szükség azokban az esetekben, amikor az adókat nem fizetik meg, vagy az adóalapú finanszírozást megelőzően más tartozások visszafizetésére irányuló előzetes követelések merülnek fel. Az önkormányzatok kulcsszerepet játszanak a törlesztések háztartások és befektetők közötti átutalásában, és lehetővé kell tenni számukra, hogy ezeket a tevékenységeket ne konszolidálják az önkormányzati költségvetésben.

— **A szükséges érdekelt felek bevonása a sikeres európai projektek tapasztalatai alapján.** Az adóalapú finanszírozásban több érdekelt fél vesz részt, beleértve a nemzeti és helyi önkormányzatokat, a pénzügyi intézményeket, a telepítőket és a lakástulajdonosokat. Az energetikai felújítások adóalapú finanszírozása a pénzügyi intézmények által nyújtott hitelek révén biztosítható, az energiahatékonyság javítása konkrét vállalkozók feladata, a költségek pedig ingatlanadók vagy egyéb adóterhek révén térülnek meg.

3.3. **9. ajánlás: Az akadályok felszámolása és az energiahatékonysági finanszírozás szolgáltatási megállapodások révén történő növelése, valamint az energetikai szolgáltatások piacának előmozdítása**

Az energetikai szolgáltatások piaca – különösen az energiahatékonysági szerződés révén – kulcsfontosságú ökoszisztéma az energiahatékonyság magánfinanszírozásának felszabadításához és az energiahatékonysági üzleti terv előmozdításához. Az energetikai szolgáltató vállalkozások piaca az energiahatékonysági beruházások finanszírozásához szolgáltatási és bérleti megállapodásokra támaszkodik, amelyek lehetővé teszik a beruházási költségeknek a tőkekiadásokról az operatív kiadásokra való áthelyezését, és előnyben részesítik a folyamatos energiahatékonysági teljesítmény idővel történő biztosítását.

Az energiahatékonyság-alapú szerződések és az energetikai szolgáltató vállalkozások piacnövekedésének elősegítése érdekében fontos olyan nagy energiahatékonysági programok bevezetése, amelyek szabványosíthatják és összesíthetik a beruházási portfóliókat, különösen a köz- és kereskedelmi épületek és a kkv-k esetében. Az ipari és a kkv-ágazatban az energetikai szolgáltató vállalkozások ([30]) összetett energetikai projekteket hajthatnak végre technikai szakértelmet és finanszírozást biztosítva olyan területeken, amelyek nem képezik egy adott ágazat fő üzleti tevékenységét (pl. hulladékhő-visszanyerés és -újrafelhasználás).

Az **energiahatékonyság-alapú szerződést** akkor alkalmazzák, ha egy szerződő fél (pl. energetikai szolgáltató vállalkozás) kötelezettséget vállal a szükséges berendezések telepítésére, és meghatározott energiamegtakarítási teljesítményt garantál. Az energiahatékonyság-alapú szerződés meghatározza a folyamatban lévő kifizetések előzetes feltételeit és felosztását, amelyek a tervek szerint alacsonyabbak lesznek, mint a projekt energiamegtakarításai révén elért pénzügyi megtakarítások. Az energiahatékonyság-alapú szerződés egyablakos, kulcsrakész szerződést kínál az ügyfél számára, amelynek a szerződés teljes időtartama alatt csak egyetlen szerződő fele van. Az energiahatékonyság-alapú szerződés szolgáltatói a teljesítési kockázatokat is kezelik, és garantálják a megtakarításokat. Az energiahatékonyság-alapú szerződésben azonban szerepelnek a megnövekedett tranzakciós költségek, a műveletek folytonosságát biztosító magas tőkekövetelmények – mivel az energetikai szolgáltató vállalkozásokat kis értékű, hosszú távú részletekben refinanszírozzák –, valamint a megtakarítások nyomon követésére és ellenőrzésére szolgáló szabványosított keret és sablonok hiánya. Célzott garanciarendszerek vagy az állami költségvetés-támogatás egyéb formáinak hiányában ezek a kihívások gyakran a rövid megtérülési időkre összpontosító költségoptimalizált energiahatékonyság-javító intézkedéseket eredményeznek, mivel az energiahatékonyság-alapú szerződések szolgáltatói nem hajlandók hosszú távú kockázatot viselni.

Az energiahatékonyság-alapú szerződés különösen alkalmas arra, hogy energiahatékonyság-javítást hajtson végre a közszférában, ahol a szolgáltatók átfogó szakértelme és az általuk garantált teljesítmény biztosítja a beruházások hatékonyságát. Az energiamegtakarítás elérésének technikai kockázata a szerződés teljes időtartama alatt a szolgáltatót terheli. A harmadik fél általi finanszírozás az előzetes beruházási költségek energiaköltség-megtakarítások révén történő visszafizetésével lehetővé teszi a projektek előrehaladását még akkor is, ha a közfinanszírozás nem elegendő, és az energiahatékonyság-alapú szerződések mérlegen kívüli kezelésének lehetősége lehetővé teszi az állami költségvetés egyensúlyának fenntartását. A közbeszerzőknek ajánlott értékelniük a hosszú távú energiahatékonysági szerződések megkötésének megvalósíthatóságát, amelyek tartós energiamegtakarítást biztosítanak a jelentős energiatartalommal rendelkező szolgáltatási szerződések (pl. fűtésszolgáltatás) beszerzése során. Az energiahatékonyság-alapú szerződés köz- és magánszektorbeli beruházásokban való felhasználásának megkönnyítése és az adminisztratív akadályok felszámolása érdekében a tagállamoknak szabványos szerződésmintákat kell biztosítaniuk, amelyeknek a közszféra esetében meg kell felelniük az energiahatékonyság-alapú szerződés mérlegen kívüli kezeléséről szóló Eurostat-útmutatónak az állami számvitelben.

Az energiahatékonyság javítására szolgáló magánforrások származhatnak az energetikai szolgáltató vállalkozások saját forrásaiból vagy **harmadik fél általi finanszírozásból**, hitelintézetek vagy más magánbefektetők bevonásával, gyakran hitelfinanszírozás formájában. Az első lehetőség szerint az energetikai szolgáltató vállalkozások a projekt végrehajtásához szükséges pénzügyi forrásokat kölcsönöznek. Második lehetőség: az energiafelhasználó/ügyfél hitelt vesz fel egy pénzügyi intézménytől, amelyet az energetikai szolgáltató vállalkozás energiamegtakarítási garanciamegállapodása támogat. Az energiamegtakarítási garancia csökkenti a bank kockázatérzékelését, ami azt mutatja, hogy a projekt pozitív pénzforgalmat fog generálni, azaz az elért megtakarítások biztosan fedezni fogják az adósságtörlesztést, ami pozitív hatással lesz a kialkudott kamatlábakra.

([30]) Európai Bizottság, JRC (2017), Energy Service Companies in the EU (Energetikai szolgáltató vállalkozások az EU-ban). A dokumentum áttekintést nyújt az energetikai szolgáltató vállalkozások típusairól és a tagállamokból származó példákról.

Bár az energiahatékonyság-alapú szerződés és az energetikai szolgáltató vállalkozások piaca jelen van és működőképes a kereskedelmi és középületek esetében, növekedési potenciál rejlik az iparban, különösen a kkv-k és gyártási folyamataik, valamint a magántulajdonban lévő lakóépületek felújítása tekintetében. Az energetikai szolgáltató vállalkozások e piacokra való belépésének támogatása érdekében alapvető fontosságú csökkenteni az azzal kapcsolatos kockázatokat és bizonytalanságot, hogy az ügyfelek képesek-e visszafizetni az előzetes finanszírozást, és megóvni az energetikai szolgáltató vállalkozásokat az ügyfelek nemteljesítésétől – a kifejezetten az energiahatékonyság-alapú szerződéshez és az energetikai szolgáltató vállalkozások finanszírozására elkülönített állami garanciaalapok hasznosnak bizonyulhatnak. Ugyanakkor az energetikai szolgáltató vállalkozások piacának bővítése és a magánfinanszírozás előtt álló akadályok nemcsak a potenciális ügyfelek kockázati profiljához kapcsolódnak, hanem az energetikai szolgáltató vállalkozások saját tőkéjének likviditásához és azon képességéhez is, hogy növelje kockázatviselési képességét, és ezáltal új műveleteket írjon alá. Ennélfogva az energetikai szolgáltató vállalkozások műveleteinek bővítéséhez kulcsfontosságú lehetőséget jelentenek az olyan refinanszírozási mechanizmusok, mint például a faktoringalapok és a konkrét energiahatékonysági pénzügyi eszközök, valamint az energetikai szolgáltató vállalkozások másodlagos piaci értékpapírosításhoz kapcsolódó követeléseinek megszerzése.

A FinEERGo-Dom projekt ([31]) meggyőző példával szolgál arra, hogy az energiahatékonyság-alapú szerződések és az energetikai szolgáltató vállalkozások műveletei hogyan hasznosíthatók.

Ennek tükrében az energiahatékonysági szolgáltatások piacának és az energetikai szolgáltató vállalkozások finanszírozásának bővítését célzó legfontosabb intézkedések a következők:

— **Az uniós és nemzeti költségvetési támogatás felhasználása az energetikai szolgáltató vállalkozások piacának fejlesztésére az energetikai szolgáltató vállalkozások és az energiahatékonyság javítására törekedő különleges célú gazdasági egységek finanszírozásának elősegítésével**. Garanciaalapok bevezetése az energiahatékonyság-alapú szerződés és az energetikai szolgáltató vállalkozások refinanszírozási eszközei és faktorálási programjai számára azzal a céllal, hogy támogassa az energetikai szolgáltató vállalkozások kockázatviselési képességét, kockázatmentesítse a meglévő műveleteiket, valamint növelje finanszírozási potenciáljukat és piacra jutásukat.

— **Az energetikai szolgáltató vállalkozások és az új szerződéskötési formák – például az „energia mint szolgáltatás" és az energiahatékonyság-alapú szerződés – szerepének előmozdítása a nemzeti energiahatékonysági politika pilléreként.** Ezek az üzleti modellek jelentős potenciállal rendelkeznek az energiahatékonysági beavatkozások és a tiszta villamosítási technológiák kezdeti beruházási költségeinek kezelésére.

— **A jogszabályi keretek és a közbeszerzési pályázatok aktualizálásának előmozdítása az energetikai szolgáltató vállalkozások finanszírozása és az energiahatékonyság-alapú szerződések kifejezett elismerése és elősegítése érdekében.** Az „energia mint szolgáltatás" és az energiahatékonyság-alapú szerződés kulcsfontosságú üzleti modellként való elismerése a magánpiaci részvétel vonzására az energiamegtakarítás értékesíthető áruként való monetizálása érdekében.

— **Partnerségek kialakítása a technológiaszolgáltatók, az energiaelosztók, valamint az energetikai szolgáltató vállalkozások és a pénzügyi intézmények között** a fenntartható és hatékony energetikai megoldások, a keresletoldali válaszmechanizmusok és az energiarendszer rugalmasságának előmozdítása érdekében. Ezen együttműködések mentén olyan átfogó ajánlatok jöhetnek létre, amelyek integrálják az energiahatékony technológiákat, például a hőszivattyúkat az elosztóhálózatokkal és -szolgáltatásokkal.

— **Olyan fejlett mérési infrastruktúra kiépítésének támogatása** – beleértve az intelligens hálózatokat és az energiahálózatokat – amely automatikusan nyomon tudja követni az energiaáramlásokat, és alkalmazkodni tud az energiakínálat és -kereslet változásaihoz. Az intelligens fogyasztásmérők intelligens hálózatokkal való párosítása valós idejű tájékoztatást nyújthat a fogyasztók és a szolgáltatók számára az energiafelhasználásról.

3.4. 10. ajánlás: Állami garanciák és más kockázatmentesítési eszközök alkalmazása, amelyek képesek növelni a magánfinanszírozási eszközökhöz való hozzáférést az energiahatékonyság jegyében

Az olyan piaci szegmensek esetében, mint az alacsony jövedelmű háztartások és a kkv-k, az energiahatékonysági beruházások fejlődését gyakran akadályozza a magas kockázat és a finanszírozási eszközökhöz való nehéz hozzáférés. Az állami garanciákkal vagy hitelekkel támogatott magánfinanszírozás azonban hatékony csatornát biztosíthat e szegmensek megcélzásához. Az olyan eszközök kockázatmentesítése, mint az állami garanciák, a vissza nem térítendő támogatások és szubvenciók fenntartható felhasználása, valamint a szabványosítás csökkentheti a nemteljesítési kockázatot, és növelheti az energiahatékonysági beruházásokba vetett bizalmat.

([31]) A FinEERGo-Dom projekt kiigazította és végrehajtotta a lett épület-energiahatékonysági eszköz (LABEEF) innovatív modelljét Lengyelországban, Ausztriában, Romániában, Szlovákiában és Bulgáriában. A projekt elősegítette az átfogó mélyfelújításokat az építőiparban azáltal, hogy olyan teljesítésalapú szerződéskötési modellt alkalmazott, amely megtakarításokat garantált, és kiaknázta az energetikai szolgáltató vállalkozások képességeit. Az innovatív pénzügyi modell magában foglalta az energiahatékonyság-alapú szerződésen alapuló megközelítés elfogadását, amely megszüntette annak szükségességét, hogy az épülettulajdonosok előzetes tőkét fektessenek be, pénzügyileg életképessé téve a felújítási projekteket és növelve az energetikai szolgáltató vállalkozások likviditását. További információk: https://fineergodom.eu.

Az **állami garanciák** fellendíthetik az energiahatékonysági beruházásokat azáltal, hogy kockázatmentesítik a projekteket a hitelezők és a befektetők számára. Növelhetik a lakástulajdonosok és a vállalkozások hitelképességét, kiegészíthetik a nemzeti programokat, és megkönnyíthetik a magán társfinanszírozáshoz való hozzáférést. Az állami garanciák részben vagy egészben fedezhetik a beruházási költségeket is a várt energiamegtakarítás teljesítésének elmaradása, végrehajtási problémák vagy a hitelfelvevő nemteljesítése esetén. Ezen túlmenően támogathatják az energiahatékonysági hitelek alacsony vagy nulla kamatlábát, valamint a kisebb projektek összevonását és szabványosítását, megkönnyítve a refinanszírozást, az értékpapírosítást és a másodlagos piaci részvételt. Emellett támogathatják az olyan innovatív energiahatékonysági finanszírozási rendszerek elterjedését, amelyek könnyebben vonzhatják a magántőkét olyan eszközök révén, mint az energetikai szolgáltató vállalkozások részvétele, valamint az adó- és közműszámla-alapú finanszírozás. Az innovatív finanszírozási megoldások gyakran állami garanciákat igényelnek nemcsak a beruházási kockázatok csökkentése, hanem az egyének és a magánvállalkozások által az energiahatékonyság elterjedésének támogatására irányuló innovatívabb megközelítésekbe vetett bizalom növelése érdekében is.

Az olyan tranzakciótámogató tényezők, mint a **technikai segítségnyújtási** támogatás és **más energiahatékonysági projektaggregátorok** ugyancsak kulcsfontosságú kockázatcsökkentő eszközök. Az energiahatékonysági projektportfóliók kidolgozásának szabványosított értékelések, gyakorlatok és eljárások révén történő támogatásával a technikai segítségnyújtási eszközök és a projektaggregátorok piaci gyakorlatokat alakítanak ki, és bizalmat keltenek a magánbefektetőkben. A kockázatmentesítési eszközök és a tranzakciókat lehetővé tevő eszközök különösen fontosak a kialakulóban lévő piacokon a magas érzékelt kockázatok, a pénzügyi intézmények ismeretének hiánya és az energiahatékonysági ágazaton belüli fejlesztési kapacitás hiánya miatt. Emellett a nemzeti kormányok egyértelmű piaci jelzése az energiahatékonysági beruházások előnyben részesítéséről szintén hatékony kockázatcsökkentő eszköz, amely hosszú távú perspektívát biztosít, és bizalmat épít a magán- és intézményi befektetők körében.

Ennek fényében a kockázatmentesítési eszközök és az energiahatékonyságra vonatkozó állami garanciarendszerek kidolgozásának támogatására irányuló fő intézkedések a következők:

— **Az energiahatékonysági hitelek és szolgáltatások hosszú távú állami garanciaeszközeinek létrehozása**. Az ilyen eszközöket célzott hitelkeretekként és alapokként kell alkalmazni a tőkebefektetésekért felelős nemzeti szervezetekben, beleértve a nemzeti fejlesztési bankokat és a nemzeti energiahatékonysági alapokat is, amennyiben léteznek ilyenek. Az állami garanciák a nemzeti programok és az energiahatékonyságra irányuló állami ösztönzők kiegészítéseként alkalmazhatók a magántőkéhez való hozzáférés növelése vagy a kereskedelmi bankoktól származó hitelezés előnyben részesítése érdekében.

— **A piaci szereplők, például az alacsony jövedelmű háztartások és a kkv-k finanszírozáshoz való hozzáférésével kapcsolatos országspecifikus kockázatok és nehézségek azonosítása.** A kifejezetten az alacsony jövedelmű háztartásokat célzó energiahatékonysági politikáknak pozitív a társadalmi hatásuk, és számos előnnyel járhatnak. Ezek közé tartoznak az épületfelújításokhoz nyújtott hitelekből és vissza nem térítendő támogatásokból álló pénzügyi eszközökkel kombinált energetikai auditok, illetve az energiahatékonysági lehetőségek, valamint azok költségeinek és előnyeinek jobb megértésére épülő célzott figyelemfelkeltő kampányok.

— **Állami garanciák felhasználása az energiahatékonyságot célzó innovatív finanszírozási rendszerek kidolgozásának támogatására, beleértve az energiahatékonyságon mint szolgáltatáson keresztüli finanszírozási lehetőségeket is.** Az energiahatékonysági garanciák például több energetikai szolgáltató vállalkozást vonzhatnak, növelhetik piaci méretezhetőségüket, lehetővé tehetik számukra az új piacok kezelését, és támogathatják az energiahatékonysági szolgáltatási piac beindítását a lakossági ágazatban.

3.5. 11. ajánlás: A refinanszírozási lehetőségek előmozdítása és az energiahatékonyság másodlagos piacának fejlesztési támogatása

Az energiahatékonyság másodlagos piaca fejlesztésének elősegítése – például zöldkötvények ([32]) **révén** – növelheti az energiahatékonysági projektek számát, és jelentősen javíthatja az energiahatékonyságba beruházó magánbefektetők tőkeellátottságát. A zöldkötvényeket főként energetikai eszközökre – beleértve az energiahatékonyságot – bocsátják ki. Az energiahatékonysági ágazat magában foglalja az új és felújított épületeket, az energiatárolást, a távfűtést, az intelligens hálózatokat, készülékeket és termékeket. A zöldkötvények kibocsátása mélyreható és jelentős befektetői finanszírozást biztosít, magas a tőkeáttételi hatása, nem igényel közfinanszírozást, és erős piaci jelzéseket ad. Új befektetőket vonzhat, és rávilágíthat arra, hogy nagyobb hangsúlyt kell fektetni az energiahatékonysági küszöbértékekre és az épületek mélyfelújítási portfólióira.

([32]) A zöldkötvények az állami vagy magánintézmények által saját maguk finanszírozása céljából kibocsátott adósságtípusok, és a kapott források felhasználását környezetvédelmi projektekre vagy az éghajlatváltozás kezeléséhez kapcsolódó projektekre kötik le. Lásd a példákat az EEFIG 2022. évi, „Report on the evolution of financing practices for energy efficiency in buildings, SMEs and in industry” (Jelentés az épületek, a kkv-k és az ipar energiahatékonyságára vonatkozó finanszírozási gyakorlatok alakulásáról) című jelentésében: https://op.europa.eu/publication-detail/-/publication/a3032517-c761-11ec-b6f4-01aa75ed71a1.

Az önkéntes európai zöldkötvénystandardról szóló rendelet (EUGBS) ([33]) 2023. november 22-én került elfogadásra. Az új standard szerinti zöldkötvény-kibocsátáshoz a zöldkötvény által finanszírozott eszközök esetében teljes mértékben meg kell felelni az uniós taxonómiai kritériumoknak.

Az energiahatékonyság másodlagos piacának kialakítása gyakran kapcsolható össze a projektaggregátorok létrehozásával, valamint az energiahatékonyság refinanszírozási és behajtási eszközeivel. Az energiahatékonysági refinanszírozás magában foglalja az energiamegtakarítási (költség)követelésekre és/vagy az energiahatékonysági beruházások várható visszafizetésére vonatkozó jogok pénzügyi intézményekre vagy intézményi befektetőkre történő átruházását. Az energetikai szolgáltató vállalkozások finanszírozásával és az energiahatékonyság-alapú szerződéssel összefüggésben az energetikai szolgáltató vállalkozások vagy az eredeti hitelező jogokat ruházhatnak át az energiahatékonyság-alapú szerződésből származó jövőbeli kifizetésekre, lehetővé téve az energetikai szolgáltató vállalkozások számára, hogy működésük növelése érdekében tőkeinjekcióban és likviditásban részesüljenek. Az energetikai szolgáltató vállalkozások és a pénzügyi intézmények gyakran külön partnerségeket hoznak létre az energiahatékonyság-alapú szerződésből származó követelések külön zöldkötvényekben történő egyesítésére. A szuper-ESCO-k előnyben részesítik a projektek összekapcsolását, és közvetítőként működnek az energetikai szolgáltató vállalkozások és az intézményi befektetők között. Az energiahatékonysági hitelekkel és jelzáloghitelekkel összefüggésben a pénzügyi intézmények általában összevonják az energiahatékonysági hitelekhez és jelzáloghitelekhez kapcsolódó meglévő adósságokat a másodlagos piacon forgalomba hozandó zöldkötvényekbe. A behajtási és refinanszírozási eszközök létrehozását a nemzeti hatóságok és az állami beavatkozás támogathatja, például olyan eszközök létrehozásával, amelyek elősegítik a különböző hitelnyújtók projektjeinek összevonását. Az UCI értékpapírosítási alap ([34]) Spanyolországban és Portugáliában az ilyen típusú együttműködési kezdeményezések példája.

Ennek tükrében a tagállamok számára a legfontosabb intézkedések a következők:

— **A zöldkötvénypiac fejlődésének ösztönzése és támogatása** nemzeti kontextusban, beleértve a nemzeti és regionális zöldkötvények kibocsátását, az önkéntes európai zöldkötvénystandard használatának előmozdítását és/vagy a piaci sajátosságokat és szükségleteket figyelembe vevő célzott standardok létrehozását.

— **Célzott párbeszédek indítása a pénzügyi intézményekkel** az energiahatékonyságot szolgáló zöldkötvények kidolgozásával kapcsolatos bevált gyakorlatok összegyűjtésének és cseréjének megkönnyítése céljából, valamint eszmecsere arról, hogyan lehet előmozdítani az energiahatékonysági beruházások másodlagos piacának kialakítását.

— **Célzott energiahatékonysági refinanszírozási eszközök létrehozásának támogatása**, beleértve az energiahatékonyság-alapú szerződések faktorálási rendszereit és a szuper-ESCO-k létrehozását, valamint az energiahatékonysági értékpapírosítási alapokat mint a fejlesztési bankok és a magán pénzügyi intézmények közötti együttműködési kezdeményezéseket.

3.6. 12. ajánlás: Az energiahatékonyságra – többek között az energiahatékonysági beruházások pénzügyi teljesítményére – vonatkozó adatgyűjtés javítása és az energiamegtakarítás nyomon követésére és ellenőrzésére irányuló intézkedések támogatása

Az energiahatékonysági beruházási adatok átfogó és szisztematikus nyomon követése továbbra is kihívást jelent. A jelentéstételi rendszerek optimalizálása, valamint az energia- és pénzügyi teljesítmény nyomon követése és összehasonlító teljesítményértékelése javíthatja az energiahatékonyság pénzügyi kezelését.

Az energiamegtakarításra vonatkozó nyomonkövetési és ellenőrzési gyakorlatok tagállamok és pénzügyi befektetők közötti harmonizálása és egyszerűsítése csökkentheti a tranzakciós költségeket, növelheti az energiahatékonysági beruházások pénzügyi teljesítménye iránti bizalmat, elősegítheti az energiahatékonysági szolgáltatások piaci integrációját, és növelheti az energiamegtakarításhoz kapcsolódó monetáris értékbe és azok értékesíthetőségébe vetett bizalmat.

([33]) Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2023/2631 rendelete (2023. november 22.) az európai zöldkötvényekről és a környezeti szempontból fenntarthatóként forgalmazott kötvényekre és a fenntarthatósághoz kapcsolódó kötvényekre vonatkozó opcionális közzétételekről (HL L, 2023/2631, 2023.11.31., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2023/2631/oj).

([34]) Az RMBS Green Prado XI/UCI értékpapírosítási Alap az EBB, az Instituto de Crédito Oficial (ICO) és az Unión de Créditos Inmobiliarios (UCI) közötti együttműködésen alapuló kezdeményezés, amelynek célja a Spanyolországból és Portugáliából származó lakáscélú jelzáloghitelek értékpapírosítása. A lakóingatlan-jelzálogok értékpapírosított portfólióban való egyesítésével előmozdítja az energiahatékony lakóingatlan-projekteket Spanyolországban és Portugáliában. Az értékpapírosítási alap eszközöket (lakóingatlan-jelzáloghiteleket az UCI alapban) egyesít, hogy az intézményi befektetők számára vonzó befektetési portfóliókat hozzon létre. További információk: https://www.eib.org/en/press/all/2023-165-eib-group-and-ico-invest-in-uci-securitisation-fund-for-renovating-and-building-residential-homes-using-sustainable-criteria-in-spain-and-portugal.

Az energiahatékonysági irányelv 8. cikke és V. melléklete közös kritériumokat állapít meg az éves energiamegtakarítási kötelezettségek teljesítését szolgáló energiamegtakarítás-ellenőrzési és -kezelési intézkedésekre vonatkozóan. Ezen túlmenően a pénzügyi intézmények és a befektetők európai és nemzetközi standardokat ([35]) használhatnak a hitelezési műveleteik révén elért energiamegtakarítási teljesítmény mérésére és ellenőrzésére.

Ennek tükrében az adatgyűjtés, -elemzés javítására, valamint a nyomonkövetési és ellenőrzési intézkedések harmonizálásának előmozdítására irányuló legfontosabb intézkedések a következők:

— **Az energiamegtakarítás nyomon követésére és ellenőrzésére irányuló intézkedések harmonizációjának, szabványosításának és egyszerűsítésének támogatása a tagállamokban és a gazdasági ágazatokban**. Az energiamegtakarítás nyomon követését és ellenőrzését egyszerűsíteni és harmonizálni kell a piaci szereplők között, kezdve a beruházások energiahatékonyságának biztosításáért felelős energetikai szolgáltató vállalkozásoktól a közzétételi kötelezettségeik teljesítéséért felelős és adott esetben a befektetési követelések másodlagos piacon való kereskedésében érdekelt pénzügyi intézményekig. Az olyan akadályokat, mint a tagállamok és a gazdasági ágazatok eltérő és/vagy túl összetett számítási módszerei, a határokon átnyúló harmonizáció előmozdításával, a közös uniós energiahatékonysági fórumokon – például az energiahatékonysági irányelvvel és az épületek energiahatékonyságáról szóló irányelvvel foglalkozó összehangolt fellépések vagy szakértői csoportok keretében – folytatott tagállami együttműködés részeként kell kezelni. A nemzeti energiamegtakarítási rendszerek létrehozása (energiaszolgáltatókra vonatkozó kötelezettségi rendszer, energiamegtakarítási célok a nagy energiaigényű vállalatok számára) elősegítheti a támogatható energiahatékonysági megoldások, valamint az energiamegtakarítás mérésére és ellenőrzésére szolgáló eljárások szabványosítását.

— **A nemzetközi szabványok kockázatmentesítési eszközként való alkalmazásának előmozdítása** az energiahatékonysági projektek energetikai és környezeti előnyeinek és járulékos előnyeinek értékelése és mérése érdekében. A nemzetközi standardok alkalmazása és az azokra való hivatkozás – például a pénzügyi intézmények átvilágítási és jegyzési eljárásaiban – lehetővé teheti az átláthatóságot, a különböző lehetőségek összehasonlíthatóságát, valamint növelheti a jelentéstétel és a közzététel jelentőségét.

([35]) Példák az Európai Szabványügyi Szervezet által kidolgozott, az építési és ipari ágazat szempontjából releváns szabványokra: Energetikai auditok (EN 16247), Épületek energetikai teljesítőképessége (EN ISO 52000 szabványcsalád), Energiagazdálkodási és környezetközpontú irányítási rendszerek (EN ISO 50001 és EN ISO 14001), Energiahatékonysági szolgáltatások és a kapcsolódó többszörös előnyök és járulékos előnyök (EN 15900), Energiahatékonyság-alapú szerződések (EN 17669) és Energiával kapcsolatos beruházások értékelése (EN 17463).